

TÜRK
HEMŞİRELER
DERNEĞİ

NURSES

A VOICE TO LEAD

INVEST IN NURSING AND
RESPECT RIGHTS TO
SECURE GLOBAL HEALTH

Nurses:

A Voice to Lead

Invest in nursing and
respect rights to
secure global health

INTERNATIONAL COUNCIL OF NURSES

Uluslararası Hemşire Günü (IND), Florence Nightingale'in doğum yıl dönümü olan 12 Mayıs'ta, tüm dünyada kutlanmaktadır. Uluslararası Hemşireler Konseyi (ICN) bu önemli günü, IND'ye dair kanıtlar, araç ve kaynaklar geliştirerek ve bunları sunup dağıtarak anmaktadır. Uluslararası Hemşire Günü 2022'nin teması; Hemşireler Öncü Bir Ses: Küresel sağlığı güvence altına almak için hemşireliğe yatırım yapın ve haklara saygı gösterin'dir.

2022 IND raporu; [DSÖ Hemşirelik ve Ebelik için Küresel Stratejik Yönergeler: 2021-2025](#) (SDNM), [DSÖ Dünya Hemşirelik Durum Raporu](#) (SOWN) ve Uluslararası Hemşire Göçü Merkezi'nin [2022 ve Ötesinde Sürdürme ve Kalıcı Kılma](#) raporları gibi temel belgelerle uyumlu, stratejik bir araç seti kaynağıdır. Bu çalışma, birden fazla paydaşın amaçlarına etkin bir şekilde ulaşmak için ihtiyaç duyduğu pratik rehberliği sağlayarak, özellikle SDNM'nin uygulanmasını desteklemekte, gerçek hayatta karşılaşılan durumları örnek olarak vaka çalışmaları sunmaktadır. Bu nedenle 2022 IND raporu, çeşitli paydaşlara çok sektörlü rehberlik sağlayan bir araç setidir.

Rapor, pandeminin genel olarak sağlık sistemlerine ve özel olarak hemşirelik iş gücüne getirdiği yükü incelemektedir. Raporda pandeminin sistemdeki sorunların giderilmesi için dünyanın ihtiyacı olan çarpıcı ve sert uyandırma çağrısı olup olmadığı araştırılmaktadır.

[Buraya yazın]

Raporda SDNM'nin politika olarak odaklandığı dört alan incelenmektedir: eğitim, meslek alanları, liderlik ve hizmet sunumu. Bunlarla birlikte bu alanların her birine yatırım yapmanın faydaları, yetersiz yatırımların kanıtları, anlamlı yatırımlardan beklenen sonuçlar ve bu önceliklerin başarılı bir şekilde yerine getirilmesi ve izlenmesi için gerekli eylemler tartışılmaktadır.

IND raporu ek olarak, "sağlık çalışanlarının güvenliğini öncelik olarak belirlemek, bu alana yatırım yapmak ve hemşirelerin sağlık ve esenliğini önemsemek" olarak, son iki yılda ön plana çıkan hayati derecede önemli iki stratejik önceliğe odaklanmaktadır. SDNM'de hemşireler için tercih edilebilir çalışma koşulları oluşturma, istihdam, çalıştıkları işte kalıcılıklarını sağlama gerekliliklerini ele alınırken, hemşirelerin ve ebelerin güvenliğine, sağlığına ve esenliğine dolaylı olarak yer verilmiştir. ICN, güvenlik ve esenlik konularının pandemi sırasında gerçekten ön plana çıktığına, hemşirelerin temel haklarının dünya çapında ihmal edilmekte olduğuna, bu durumun hemşireleri ciddi düzeyde etkilenmesi nedeniyle bu konuların her birine ileri derecede dikkat edilmesi gerektiğine inanmakta, bu nedenle, bu iki konuya ek politika odakları olarak yer vermektedir.

SDNM'nin Strateji ve Politika Odağı 1: Hemşirelik eğitime yatırım yapılması

Pandemi, hemşirelerin çok yönlü ve güçlükler içeren işleri ve bununla birlikte hastaların artan sağlık taleplerini karşılama ve yeni teknolojileri kullanarak birden çok disiplinin bira araya geldiği ekiplerde çalışmalarını konusundaki becerilerini göstermiştir. ICN'nin Hemşirelik eğitimi ve COVID-19 pandemisindeki hemşirelik iş gücü üzerine hazırlanmış olduğu politika özeti, hemşirelik iş gücünün arzını ve gelişimini etkileyen pandeminin neden olduğu eğitim kesintileri hakkında bir rapordur. Rapor ayrıca, insanları hemşirelik mesleğine çekmenin ve mevcut iş gücünü elde tutmanın yanı sıra, adaletsiz ödeme ve ücretlendirme, kötü çalışma koşulları gibi zorlukların altını çizmektedir.

Hemşirelik eğitime yatırım çağrısını destekleyen araştırmalar şunları göstermektedir:

- Hastalarda daha iyi sağlık çıktılarının elde edilebilmesi, mortalitede önemli düşüşler sağlamaktadır (Aiken ve ark. 2014, Wieczorek-Wojcik 2022).
- Lisans derecesini sahip hemşire sayısı ne kadar artarsa, hemşirelerin lisansüstü eğitime devam etme olasılıkları da o ölçüde artmaktadır. (Ulusal Tıp Akademisi 2021).
[1]
- Mezuniyet sonrası eğitim, hemşirelik iş gücünde daha fazla kalıcılık sağlamaktadır (Ulusal Tıp Akademisi 2021).

- Yurt içi hemşire arzını artırmak, uluslararası hemşirelere olan bağımlılığı ortadan kaldırmaktadır (Buchan & Catton 2020).
- Tüm sağlık alanlarında üst düzey liderlik pozisyonlarına, iyi eğitilmiş hemşireler ilerlemektedirler (McHugh & Lake 2010).

SDNM'nin Strateji ve Politika Odağı 2: Hemşirelik mesleğine yatırım yapılması

2020 SOWN raporu, pandemi öncesinde 5,9 milyon hemşire açığı olduğunu göstermiştir. *Sürdürme ve Kalıcı Kılma* başlıklı rapor ise meslekten emekli olacak 4,7 milyon hemşire, buna ek olarak COVID etkisi nedeniyle işten ayrılacak olası 2,5 milyon ya da hemşirelerin %10'u olarak tanımlanabilecek bir rakamı da bu sayıya dâhil etmekte, yaşlanan hemşirelik iş gücü nedeniyle önümüzdeki 10 yıl içinde olasılıkla 13 milyon hemşire açığı ortaya çıkacağı konusunda uyarıda bulunmaktadır.

Hemşirelik eğitime yatırım yapmanın faydaları arasında şu unsurlar yer alır:

- Bireylerin ve toplulukların değişen sağlık ihtiyaçlarının ve artan beklentilerinin karşılanması (Audet, Bourgault & Rochefort 2018; Fawaz, Hamdan-Mansour & Tassi 2018; Institute of Medicine 2011; Health Insights 2017)
- Yeterli sayıda hemşire olması ve hemşirelerin çeşitli ve uygun becerilere sahip olması (Audet, Bourgault & Rochefort 2018; Fawaz, Hamdan-Mansour & Tassi 2018; Institute of Medicine 2011; Health Insights 2017)
- Sağlığa yapılan yatırımın geri dönüşü, 1'e 9 oranında hesaplanmıştır (DSÖ 2016).
- Sağlık hizmetlerine erişimin artması ve yenilikçi sağlık hizmeti sunum modellerinin daha fazla kullanılması (DSÖ 2016)
- Hemşirelerin memnuniyet ve moral düzeylerinin yükselmesiyle birlikte toplumda mesleğe ilginin artması ve meslekte kalıcılık oranlarının yükselmesi (DSÖ 2016)

SDNM'nin Strateji ve Politika Odağı 3: Hemşirelik liderliğine yatırım yapılması

Hastalara ve ailelerine ve bunlarla birlikte hem bireylere hem de topluluklara etkili ve uygun sağlık hizmetlerinin sunulabilmesi için tüm seviyelerde ve tüm ortamlarda hemşirelik liderliği gereklidir. Hemşirelik liderliği, kaliteli bakımın sağlanmasında yatak başındaki teknik beceriler kadar önemlidir. Bireysel bakım planlarına, yeni ve yenilikçi bakım modellerin , bütünleşmiş ve ekip temelli bakımın geliştirilmesine, organizasyonel politika ve planların oluşturulmasına, araştırma ve yenilikçi yaklaşımlara, kurul kararlarının ve mevzuatın geliştirilmesine ve uygulanmasına öncülük edecek hemşirelere, şimdi her zamankinden daha fazla gereksinim duymaktayız.

[Buraya yazın]

Hemşireleri liderlik pozisyonlarına dâhil etmenin faydaları şunlardır:

- Kişi merkezli bakımın geliştirilmesi (Stimpfel ve ark. 2016)
- Daha düşük maliyetle daha iyi bakım sağlanması (Goetz, Janney & Ramsey 2011; Teigg ve ark. 2015)
- Çalışma ortamlarının daha iyi hâle getirilmesi (Stimpfel ve ark. 2016; Twigg & McCullough 2014)
- Daha iyi hasta çıktıklarına yol açan kalite ve güvenliğin iyileştirilmesi (McHugh ve ark. 2016)
- İş tatmininin ve hemşirelerin meslekte kalıcılığının artması (Stimpfel ve ark. 2016; Twigg & McCullough 2014)

SDNM'nin Strateji ve Politika Odağı 4: Hizmet sunumu için hemşirelere yatırım yapılması

Yetersiz yatırım yapılması, hemşirelerin tüm uygulama alanlarındaki görevlerini yerine getirmeleri ve kariyerlerinde ilerlemeleri açısından birçok engelin karşısına çıkmasına neden olmaktadır. Yerel tedarik ve eğitim yoluyla iş gücü kapasitesinin artırılması yoğun bir ihtiyaç olmakla birlikte, aynı zamanda mevcut iş gücünün korunması da gerçek bir ihtiyaçtır. Bunu sağlamanın yollarından biri de mesleğin bilgi, beceri ve yeteneklerinin kullanılması ve klinik, liderlik ve akademik rollerde kariyer ilerlemelerinin sağlanmasıdır.

Hemşirelik hizmeti sunumuna yatırım yapmak aşağıdakileri sağlayabilir:

- Yüksek nitelikli sağlık uzmanlarına ve sağlık hizmetlerine erişimin artması
- Sağlık hizmetlerinin maliyet etkili ve verimli olması
- Hemşirelerin beceri ve niteliklerinden en iyi düzeyde yararlanılması
- Yüksek düzeyde hasta memnuniyeti ve daha iyi sağlık sonuçları elde edilmesi
- Sağlık hizmetlerine erişimin artması ve yenilikçi sağlık hizmeti sunum modellerinin daha fazla kullanılması
- Hemşirelerin memnuniyet ve moral düzeylerinin yükselmesiyle birlikte, toplumda mesleğe ilginin ve istihdamın artması, meslekte kalıcılık oranlarının yükselmesi

Ek ICN Politika Odağı 5: Hemşire ve sağlık çalışanlarının güvenliğine yatırım yapılması ve öncelik verilmesi

Hemşireler ve diğer sağlık çalışanları geçtiğimiz iki yıl içinde COVID-19 virüsüne yüksek düzeyde maruz kalmışlardır ve korunamamaları, zamanında aşı olamamaları ve işlerini güvenli ve sağlıklı bir ortamda gerçekleştirebilmelerine yönelik gerekli desteği alamamaları bu

[Buraya yazın]

durumun daha da kötüleşmesine neden olmuştur. Ayrıca hemşire ve hekimlerin iş yerinde şiddete maruz kalma olasılığı, diğer hizmet çalışanlarına göre 16 kat daha fazladır. Hemşirelerin ve diğer sağlık profesyonellerinin çalışma koşulları, sadece kendi haklarını değil, aynı zamanda kaliteli ve maliyet etkin sağlık hizmetine erişim ihtiyacı olan bireylerin haklarını da etkilemektedir.

Hemşirelerin güvenliğinin sağlanması ile elde edilecek yararlar aşağıdaki gibidir:

- Hastane kaynaklı enfeksiyonlarda azalma
- Üretkenliğin, iş tatmininin ve hemşirelerin işteki kalıcılıklarının artması
- İş yeri sağlığı ve güvenliğinin artmasıyla birlikte hasta güvenliğinin ve hasta sonuçlarının daha iyi hâle gelmesi
- Daha güçlü ve dayanıklı sağlık sistemlerinin desteklenmesi
- İş yeri kaynaklı yaralanma ve hastalıkların azaltılması ve sağlık ve esenlik düzeylerinin yükselmesi
- Yatırım getirisinin artması

Ek ICN Politika Odağı 6: Hemşirelerin sağlığı ve esenliği için bakıma yönelik yatırım yapılması ve önceliklendirilmesi

Artan iş yükü altında zorlanan, sınırlarının ötesinde çalışması gereken, yüksek düzeyde kaygıyla karşı karşıya bırakılan hemşirelerin pandemi sırasında fiziksel ve psikolojik sağlığı tehlike altında kalmıştır. Hemşirelerden, uzun süredir karmaşık ve zor seçimler yapmaları ve kararlar vermeleri beklenmektedir. Hemşireler yüksek düzeyde ve kronik olarak psikolojik travmaya yol açan, ani gelişen olaylara maruz kalmaktadırlar; iş yükleri artmıştır ve iş yerinde şiddet ve tükenmişlik yaşamaktadırlar. Hemşirelerin mesleğinin doğasından kaynaklanan ancak toplum adına yüklendikleri tüm yüklerin ve stresin ve bütünüyle kabul edilmesi ve ele alınmasının zamanı artık gelmiştir.

Hemşirelerin sağlığına ve esenliğine yapılan yatırım ile başka yararlar da elde edilecektir:

- Hemşirelerin sağlık düzeylerinin yükseltilmesi, hasta bakım kalitesinin artması ve sağlık sonuçlarının daha iyi hâle gelmesi
- İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin (BM 1948) 23. maddesinin yükümlülüklerinin yerine getirilmesi [2]
- Yüksek performanslı bir organizasyon kültürü
- Güvenli, memnun ve sağlıklı bir iş gücü, güçlü ve dayanıklı bir sağlık sisteminin temelini oluşturur

- Çalışan sağlığının daha iyi hâle getirilmesi, mal paraktis maliyetlerini düşürmekte ve hasta zararlarının en düşük düzeylere indirilmesine katkıda bulunmaktadır (de Bienassis, Slawomirski & Klazinga 2021). [3]

Bu rapordaki her politika odağının sonunda, farklı paydaşların yatırım ihtiyacının karşılanmasına yönelik olarak gerçekleştirebilecekleri eylemler sunulmaktadır. Paydaşlar arasında hemşire ve meslek kuruluşları, toplum, sağlık hizmeti sağlayıcıları, hükümetler ve uluslararası kuruluşlar bulunmaktadır.

Raporun ikinci kısmında ise küresel sağlık sorunlarının ele alınması ve küresel sağlığın güvence altına alınmasında hemşirelerin üstlenmiş olduğu hayati rol incelenmektedir. Raporun bu kısmında, Birleşmiş Milletler tarafından belirlenen Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin ve Evrensel Sağlık Kapsayıcılığının başarıya ulaşmasında hemşirelerin nasıl temel bir rol oynadığı incelenmektedir. Mesleğe yatırım yapmak için şimdi harekete geçilmemesi durumunda, küresel hemşire açığı, COVID-19'un da etkisiyle birlikte önümüzdeki birkaç yıl içinde (ICN 2021a) 13 milyona kadar çıkabilecektir. Bu raporda hemşirelik mesleğine yatırım yapmanın ruh sağlığı ve esenliği, insani krizler, cinsiyet eşitliği, kadınların güçlendirilmesi ve sağlıkta eşitlik için küresel dayanışma ihtiyacı gibi diğer sağlık öncelikleri üzerindeki etkileri incelenmektedir.

Tüm paydaşları, hemşirelik ve ebeliğe dair stratejik yönergelerin ve politika önceliklerinin uygulanması üzerine geliştirilen eylem odaklı kılavuzlar olan SDNM'yi ve bu IND raporunu okumaya çağırıyoruz.

Giriş

DÖNÜŞÜM ZAMANI

COVID-19'un sağlık sistemleri üzerine tüm dünyada yüklediği sayısız zorluğa rağmen etkileyici derecede uyum da gösterilmiş ve yenilikler de gerçekleşmiştir. Bunların gerçekleşmesi rastlantısal değildir ve hemşirelik iş gücünün ustalığıyla sorunlara yeni çözümler getirilmesiyle meydana gelmiştir.

Gerçekten de dünya genelinde hemşirelerin çalışmaları, cesaretleri ve profesyonellikleri toplum tarafından giderek artan düzeylerde takdir edilmektedir. Bu dikkat odağı, sağlık alanında mevcut olan ve gelecekte oluşabilecek zorlukları karşılayabilecek yüksek kaliteli sağlık sistemlerine anlamlı bir geçiş sağlayacak eylemleri gerçekleştirebilecek olan bu enerjiyi yönetmek ve bu enerjiden yararlanmak için elimizde fırsatlar olduğunu göstermektedir.

Çok yetenekli, kararlı ve motive hemşireler olmadan yüksek kaliteli sağlık sistemleri gerçekleşemez. Bu Uluslararası Hemşire Günü (IND) raporu, sağlık sistemlerinde ve küresel sağlıkta iyileşmelere yol açacak somut müdahaleler sağlamayı amaçlamaktadır. Bunlar bağımsız parça parça kalite iyileştirme müdahaleleri olarak görülmemeli, bir bütün oluşturma çabası içinde birbirinin üzerine inşa edilen iç içe geçmiş ve birbirine bağlı eylemler olarak düşünülmelidir.

Kaybedecek bir saniyemiz bile yok

Birleşmiş Milletler Genel Sekreter Yardımcısı Amina Mohammed, dünyanın Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine (SKH) (BM 2022) bağlılığına dair sert bir uyarıda bulunmuş [4] ve "Olmamız gereken yerden çok uzaktayız ve pandemi bizi rotamızdan daha da uzaklaştırdı. Yoksulluk, açlık, eğitim ve istihdam göstergelerinin hepsi de yanlış yöne doğru ilerliyor." demiştir.

FARKINDA OLMAK, SAYGI DUYMAK VE YATIRIM YAPMAK

Sadece sağlık sistemlerimizin yeniden inşasına değil, aynı zamanda dönüşüme de ihtiyaç bulunmaktadır. Dönüşümün temeli ise bireylere ve topluluklara bakmakla yetkili ve sorumlu kılınan ve bu görevlerin emanet edildiği kişilerin haklarını tanıma ve bu haklara saygı duyma ile atılır. Dönüşüm için hemşirelik eğitime, iş alanlarına ve liderliğe yatırım yapılması gerekli olacaktır. Ancak bunun başlatılması, her hemşire ve sağlık çalışanının temel haklarının tanınması ve bunlara uyulması ile gerçekleşecektir.

Birleşmiş Milletler (BM 2021) tarafından yayınlanan SKH'leri gerçekleştirmek üzere geliştirilen yakın tarihli planda, dünyanın İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana en büyük ortak sınavından geçtiği ve insanlığın çöküş veya atılım yapmak arasından kesin ve acil bir seçim yapmakla karşı karşıya kaldığı belirtilmektedir. Bu plan, tüm dünyayı ortak yarar için bir araya gelmeye çağırılmaktadır.

ICN olarak bu çağırılmı desteklemekteyiz ve hemşirelerin çok büyük ve önemli bir rolü olduğunu farkındayız. Bu IND raporu, küresel sağlık önceliklerini ele alma amacına yönelik olarak hemşirelerin rollerini ve sorumluluklarını yerine getirmelerini sağlamak için gerek duyulan açıkça belirlenmiş rehberlik unsurlarını ve stratejik eylemleri sunmayı amaçlamaktadır.

Tanımlayıcı bir zaman dilimi

Acaba bu olağanüstü zaman dilimi, sağlık hizmetlerinin sunumunda ihtiyaç duyulan köklü değişime yol açacak mı? Ortaya çıkan bir pandemi, güçleri birleştirmeye doğru bir yönelim ve tıp bilimindeki hızlı ilerlemeler, dijital teknolojilerin ve veri analizlerinin aniden çoğalarak baskın hâle gelmesi, tüketicilerin daha bilgili ve yetkin olması, toplumsal krizler, iş gücünün yetebileceğinden fazla işe zorlanması gibi faktörlerin hepsi, sağlık hizmetleri alanında dünyaya çok uzun süredir vaat edilmekte olan dönüşümün katalizörleri olabilir (Allen 2021).

Meydana gelen tüm yıkıcı etkilerle birlikte uygulamalarda meydana gelen değişiklikler, talebi karşılamaya giden yolda ivme kazandırmıştır. Hemşireler, yeni ve uyarlanabilir bakım sunum modellerinin ve klinik yeniliklerin uygulanmasıyla sağlık hizmeti tepkilerini yönlendirmede öncü rol üstlenmiş durumdadırlar. Toplum, hemşirelerin becerilerini, bilimsel bilgi birikimlerini, liderlik ve profesyonelliklerini fark etmeye ve takdir etmeye başlamıştır.

Bununla birlikte sağlık iş gücü, özellikle de hemşireler, uzun bir süre boyunca ağır bir yük üstlenmişlerdir. Bilinmeye, gerçekleştirmeye ve planlamaya duyulan ihtiyaç, sağlık hizmetlerinde daha önce hiç bu kadar yüksek düzeyde ve bu kadar karmaşık olmamıştır. Çok şey talep edilmiş ve karşılığında da çok şey verilmiştir. Şu anda bunun bedeli ödenmektedir. Yetersiz yatırım yapılması, kaynakların yetersiz olması ve İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nde belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilememesi, hemşirelik mesleğini çok güvencesiz bir konuma getirmiştir. Pandemiden önce, tüm dünyadaki hemşire açığı yaklaşık altı milyon hemşire kadarken sadece birkaç yıl içinde bu sayının 13 milyona ulaşabileceği hesaplanmaktadır (ICN 2021a).

[Buraya yazın]

Bu acil bir durumdur ve dünya çapında bir sağlık krizini alevlendirebilir, sosyoekonomik kalkınmayı etkileyebilir. SKH'lere yönelik ilerleme kaydedilecekse, sağlık sistemlerini değiştirmeye yönelik olarak dönüştürücü eylemler acilen gerçekleştirilmelidir. Şimdi, en önemli kaynağı sağlık iş gücü olan ve bu kaynak tarafından şekillendirilen dayanıklı ve yüksek kalitede sağlık sistemlerinin nasıl kurulacağını yeniden düşünmenin zamanı gelmiştir. Ülkelerden, bireylerin ve toplulukların günümüzdeki ve gelecekteki ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde sağlık sistemlerinde dönüşüm gerçekleştirmek üzere pandeminin sağladığı siyasi ve ahlaki zorunlulukları kullanmalarını istiyoruz.

Uluslararası Hemşireler Konseyi (ICN), ulusları hemşireliğe yatırım yapmak, haklara saygı duyulmasını sağlamak ve bu dönüşümü ileriye taşımak ve izlemek üzere korkusuzca harekete geçmeye çağırılmaktadır.

Değişikliği başlatan ve sürdüren etmenler

Hasta tercihleri

Tüketicinin sesi

Bilgili ve yetkin

Hastaların sağlık hizmetlerine dair beklentileri giderek artmaktadır.

Hastalar, sağlık hizmetlerine yaklaşımımızda bizim için itici bir güç oluşturan bir paradigma değişikliği oluşturmaktadır. Sağlık hizmeti sağlayıcısı ve tüketici arasındaki ortaklık giderek gelişmektedir. Hastalar hastane dışında ve evlerine ve ait oldukları sosyal topluluklara daha yakın yerlerde tedavi edilmeyi giderek daha fazla tercih etmektedirler (Geng ve ark. 2021).

İş gücündeki eksiklikler

Hizmet talebi

Beceri eksikliği

Kapasite ve talep arasındaki uçurum büyümeye devam etmektedir.

Tüm dünyada yaygın olarak özellikle kırsal alanlarda ve yaşlı bakımı gibi hassas topluluklara verilmesi gereken hizmetlerde hemşire ve diğer sağlık iş gücünde eksiklikler vardır. Beceri eksikliği ile birlikte sağlık hizmetlerinde kalite, erişilebilirlik ve maddi olarak karşılanabilirlik alanlarındaki iyileştirme gereklilikleri ele alındığında, işte kalıcılığın sağlanması, eğitim ve kişisel ve profesyonel destek verilmesi ve gerekli düzenlemelerin ve teşviklerin uygulamaya konması alanlarına öncelik verilmesi gerekecektir (DSÖ 2020a).

Entegre, kişi merkezli bakım

Sağlık ihtiyaçları değişmekte ve artmaktadır.

Sağlık sistemlerinin bağlantılı olması Kronik ve karmaşık bakım gereksinimleri

Sağlık sistemleri, fiziksel ve zihinsel sağlık da dâhil olmak üzere bir kişinin tüm gereksinimlerine cevap verebilmelidir. Bütünleşik ve kişi merkezli bakım ise hastalar, bakıcıları ve aileleri ve ayrıca sağlık ve sosyal bakım sağlayıcıları ile ortaklıklar kurulması anlamına gelir ve sağlık sisteminin tüm bakım süreci boyunca daha sorunsuz, etkili ve verimli olması için yenilikçi bakım modellerinin geliştirilerek uygulanmasını gerektirir.

Dijital gelişmelerin araya girmesi

Sanal sağlık

Yapay zeka

Teknolojilerin hızla benimsenmesi sağlık hizmeti sunumunda değişikliklere yol açmaktadır.

Teknoloji alanındaki ilerlemeler ve sanal sağlık hizmetlerinin uygulamaya girmesi ile birçok hizmet uzaktan bakım sunmaya doğru evrilmeye başlamıştır. Pandemiye rağmen bu durum hastaların bakıma erişiminin daha iyi hâle gelmesine hizmet etmiştir. Yapay zekâ ve makine öğrenmesi gibi diğer gelişmelerin de hem tüketicileri hem de sağlık sistemlerini desteklemede kilit rol oynamaları beklenmektedir. Bu gelişmelerle, tüketicilerin sağlıklarının ve esenliklerinin kontrolünü ellerine almaları ve sağlık hizmeti sağlayıcılarının insanların gereksinimlerini ve içinde buldukları kalıpları ve örüntüleri daha iyi anlamaları sağlanacaktır (Wilson 2021). [5]

Sağlanan hizmetlere yönelik talepler

Giderek artan hastalık yükü

Ruh sağlığı ve esenlik gereksinimleri

Bakımın birden fazla ögeden oluşan doğası ve hizmetlere yönelik talepler

Önlenebilir hastalıkların yaygınlığının artması, sağlık kaynaklarının beklenen düzeylerde kullanılamaması ve yaşanan nüfus ile birlikte sağlık hizmetlerine olan talep artmaya devam etmektedir. Doğru bakım hizmetlerinin doğru zamanda, doğru yerde ve doğru sağlayıcı tarafından verilmesiyle talebin karşılanması gerekmektedir (Remes ve ark. 2020).

Daha fazla değer katmak

Sonuç odaklı

Maliyet etkili

Anlamlı ve uygun maliyetli sonuçlara ulaşmak

Sağlık hizmetleri, ülkelerin bütçeleri için çok büyük bir maliyettir, ancak uygun şekilde yönetildiğinde yatırımlardan inanılmaz sonuçlar elde edilebilir. Yüksek kaliteli sağlık hizmetinin amacı, hastalar için önem taşıyan sağlık sonuçlarını karşılanabilir bir fiyata karşılık gelecek şekilde dengelemektir (Remes ve ark. 2020).

Küresel sağlık öncelikleri

Sağlıkta eşitlik

Sağlıkta güvenlik

Küresel çapta ortak vizyon ve eylemler

Sağlık hakkına ulaşmanın aşamalı olarak gerçekleştirilmesi ile anlatılmak istenen, gerek sağlık alanındaki gerekse sosyal ve ekonomik alanlardaki ve diğer yaşam koşullarındaki farklılıklardan kaynaklanan eşitsizliklerin sistemli olarak belirlenmesi ve ortadan kaldırılmasıdır. Bunu başarmak için ülkeler birlikte çalışmalı ve tüm dünyayı ilgilendiren en belli başlı sorunlara karşılık sürdürülebilir çözümler üretmelidir. “Herkes güvende olana kadar kimse güvende olmayacaktır” (UNICEF 2021). Yoksulluğu sona erdirmek, gezegenimizi kurtarmak ve barışçıl bir dünya inşa etmek için harekete geçmek hayati önem taşımaktadır.

1. Kısım: Hemşireliğe Yatırım ve Haklara Saygı Duyma

SDNM'nin Strateji ve Politika Odağı 1: Hemşirelik eğitime yatırım yapılması

Pandemi, hemşirelerin hasta bakımı görevlerini yerine getirirken kullandıkları birden fazla ve bağlantılı ögeden oluşan ve hayati önem taşıyan düşünce biçimini tüm dünyaya göstermiştir. Hemşireler, uygulamalarını kanıt bilgisine dayalı olarak gerçekleştiren bilimsel meslek mensuplarıdır. Bu, en ağır hastaların yükünü taşıyan Yoğun Bakım Üniteleri (YBÜ) gibi herhangi bir özel alanla sınırlı değildir ve bakım verilen alanların tümünü içine almaktadır. Yeni tedavilere ve teknolojilere uyum sağlayarak ve çeşitli sektörlerde işbirlikleri kurup sürdürerek nüfuslarımızın ve hasta gruplarımızın mevcut zorluklarına ve artan sağlık taleplerine karşılık vermeye devam ettiğimiz bu süreçte, hemşirelerin sağlam eğitim temellerine sahip olması çok önemlidir. Buna lisans dereceleri, yüksek lisans dereceleri ve sürekli mesleki gelişim dâhildir.

Bununla birlikte, eğitimin ve sürekli mesleki gelişimin sağlamakta olduğu birçok faydaya rağmen, bu alandaki yatırımlar büyük ölçüde yetersiz kalmaya devam etmektedir. Eğitimin bireyler ve toplumlar için faydalarını kabul eden iş dünyası ve politika liderlerine rağmen, hemşire eğitiminin daha ileri düzeylere gelmesine yönelik politikalar üzerine tartışmalar süregelmektedir. **Hemşireliğin sağlık sistemleri için iş gücü piyasasının en büyük ve en pahalı bileşeni olduğu gerçeğinin kabullenilmesi ve bu konuda uzlaşma sağlanması zordur ve eğitimde ilerleme kaydetmeye yönelik yatırımlar ise sınırlıdır.** Bu durum, sağlık sistemlerinin

[Buraya yazın]

kendi içlerinde barındırdığı kapasite ve gücü gerçekleştirme yolunda kazanacağı ivmenin önünde kritik bir engeldir.

ICN, sağlık sistemlerini ve ülkeleri hemşirelik personelinin eğitimine yüksek düzeyde değer vermeleri yönünde dünya çapında güçlü bir şekilde desteklemektedir. Hemşirelik eğitimine yapılan yatırımlarla i) bilgi ve yetkinlikler gelişecek; ii) klinik ve liderlik becerileri, eleştirel düşünme ve karar verme konularında kendinden emin olma düzeyleri yükselecek ve iii) iş tatmini ve çalışanların işte kalıcılıkları artacak ve bu sayede sağlık sistemlerinin bireyler ve toplumların ihtiyaç duydukları bakımı sağlama yönünde ilerlemeleri daha da mümkün hâle gelecektir. Bu tür yatırımlar, istenen yönde gelişecek dönüşümleri gerçekleştirmede önemli katalizörler olacaktır.

Hemşirelik eğitime yatırım yapmanın faydaları

Hastalarda elde edilen sağlık sonuçlarının daha iyi olması mortalitede önemli düşüşler sağlamaktadır. Avrupa'da, hastanelerde lisans diplomasına sahip hemşirelerin oranındaki %10'luk bir artışın mortalitede %7'lik bir azalma ile ilişkili olduğu bulunmuştur (Aiken ve ark. 2014; Wieczorek-Wojcik 2022).

Bir lisans derecesini tamamlayan hemşire sayısı ne kadar çok olursa, hemşirelerin özellikle İleri Uygulama Hemşireliği rolleri için olmak üzere lisansüstü eğitime devam etme olasılığı da o kadar artmaktadır (Ulusal Tıp Akademisi 2021).

Mezuniyet sonrası eğitim, hemşirelik iş gücünde daha fazla hemşirenin işinde kalıcı olmasıyla sonuçlanmaktadır (Ulusal Tıp Akademisi 2021).

Yurt içi hemşire arzının artırılması ile uluslararası eğitimli hemşirelere duyulan gereksinimin gereğinden fazla olmasının önüne geçilmektedir (Buchan & Catton 2020).

İyi eğitim almış hemşireler, sağlıkta tüm alanlarda üst düzey liderlik pozisyonlarına doğru ilerlemektedirler ve politika geliştirme ve üst düzey yöneticilik pozisyonları da bunlara dâhildir (McHugh & Lake 2010).

Hemşirelik eğitime yetersiz yatırım yapıldığına dair kanıtlar

Ülkeler arasında ve ülkelerin kendi içlerinde, uygulama eğitimi veren programlara girişte tutarlılık açısından farklılıklar bulunmaktadır (DSÖ 2021a).

Genellikle eğitim programlarının kalitesini değerlendiren akreditasyon standartları sınırlıdır veya hiç yoktur (DSÖ 2021a).

Mevcut hemşire iş gücü eksiklikleri, hemşirelik iş gücünün yaşlanması ve ICN'nin artan COVID-19 etkisi olarak adlandırdığı durum nedeniyle, gelecekte küresel hemşire açığı boşluğunu doldurmak için 13 milyon kadar hemşireye ihtiyaç duyulacağı tahmin edilmektedir (ICN 2021a).

Yetersiz yerli hemşire arzı nedeniyle, iş gücü boşluklarını doldurmak için birçok yüksek gelirli ülke uluslararası eğitilmiş hemşirelere bağımlı hâle gelmiştir (Socha-Dietrich & Dumont 2021).

ICN üyesi ulusal hemşire birliklerinin %55'i, hemşirelere yönelik sürekli mesleki gelişime sağlık sistemleri tarafından yatırım yapıldığını bildirmiştir. Bununla birlikte, bu yatırımların çoğunun klinik uzmanlık alanlarından ziyade Enfeksiyon Önleme ve Kontrolü (EÖK) alanında yapıldığı belirtilmiştir (ICN Anketi 2020).

İşverenler tarafından destek verilmemesi, mezuniyet sonrası hemşirelik eğitimi almanın önünde önemli bir engeldir (Aiken ve ark. 2014, Ng, Eley & Tuckett 2016, Pittman ve ark. 2012).

Yüksek gelirli ülkelerdeki hemşire mezuniyet oranı, düşük gelirli ülkelerin üç katından fazladır (DSÖ 2020a).

Hemşirelik eğitime yapılan yatırım ile elde edilmesi beklenen sonuçlar

- Kaliteli ve verimli bakımın verilebilmesi için hemşirelerin eğitime değer verilmesi ve eğitimlerin artırılması ve böylelikle sağlık sistemlerinin performansının artması, sağlık sonuçlarının daha iyi hâle gelmesiyle sonuçlanır.

- Ülkeler, sağlık sistemi ihtiyaçlarını ve talepte meydana gelebilecek olası ani artışları veya daha fazlasını karşılayabilecekleri kendi içlerindeki hemşirelik iş gücü kapasitesinde kendi kendine yeterli hâle gelebilecek güce sahip olurlar.
- Hemşireler, toplumların sağlık ihtiyaçlarını karşılamak ve SKH'lerin gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak için gereken bilgi, yetkinlik ve güvene sahip olurlar.
- Halkın hemşireliğe güveni artar ve hemşirelik mesleğinin yasal düzenlemelerle belirlenmiş kapsamı da halk tarafından daha iyi bilinir.
- Bilimsel araştırma ve sorgulamada kaydedilen ilerlemeler ile uygulamada temel alınacak kanıtlar çoğaltılır.

Verilen bakımın başarısı için gereken eylemler

Hemşireler ve meslek kuruluşları

- Hükûmetler ve kuruluşlarla yapılan görüşmelerde sağlık sisteminin etkinliğinin artırılması ve daha iyi sonuçların elde edilmesine giden bir yol olarak eğitim yatırımlarına öncelik verilmesi
- Eğitime öncelik veren bir kültürün oluşturulması ve desteklenmesi
- Çağdaş hemşirelik uygulamaları için gerekli standartların ve yeterliliklerin geliştirilmesine destek verilmesi
- Üyelerin hemşirelik alanında ve bunun dışındaki alanlarda daha ileri eğitim almalarına yardımcı olunması
- Hemşirelerin eğitim izni alabilmelerinin gerekliliğinin işverenlere nedenleri ve sonuçlarıyla anlatılarak savunulması
- Uygulamaya başlamadan önce alınması gereken eğitim için genel geçerli standartların geliştirilmesi
- Hemşirelik eğitimi ve klinik uygulama arasındaki bağlantıları ileriye taşıyacak etkili araştırmalara ve kalite iyileştirme tasarımlarına liderlik edilmesi ve bunlara katılımı

Halk

- Çağdaş sağlık hizmetlerinde hemşireliğin rolünün ve katkılarının anlaşılması
- Hasta güvenliği ve maliyet etkililiği ile ilişkisi göz önüne alındığında hemşirelerin eğitimine değer veren bir sistemin talep edilmesi
- Hemşireliğin bilimsel profesyonelliğinin ve hemşirelerin sağlığa katkısının kabul görmesi ve bunlara saygı duyulması

Sağlık hizmeti sağlayıcıları

- Hemşirelerin sürekli eğitimine yatırım yapılması
- Yükseköğrenimin gerekli olduğunu düşünen hemşirelerle kariyer yollarının planlanması
- Meslekler arası bilimsel araştırmaların, öğrenmenin ve ortaklıkların teşvik edilmesi
- Hastaların ve sağlık çalışanlarının güvenliğinin ve kaliteli bakımın göstergelerinin bütünlük ölçümleriyle izlenmesi
- Hemşirelerin eğitim fırsatlarını takip etmelerini sağlayan destekleyici ortamların teşvik edilmesi
- Resmi akademik ortaklıkların artırılması
- Öğrencilerin öğrenmeleri ve klinikteki iş pozisyonlarına yerleştirilmeleri için fırsatlar sağlanması

Hükümetler

- Sağlık sistemi taleplerinin karşılanabilmesi için ülke içinde hemşirelik eğitimi alan kişilerin sayısının artırılmasına yönelik planlamaların ve yatırımların yapılması
- Hemşirelik eğitimi ve kalite güvencesi için minimum standartların - uygulamaya geçmek için gerekli standartları ve yaşam boyu öğrenmeyi de kapsayacak şekilde - belirlenmesi
- Kalite standartlarını karşılayacak ve toplumun sağlık alanındaki gereksinimlerine yanıt verebilecek, yetkinlik temelli eğitim programlarının geliştirilmesinin desteklenmesi
- Hem öğrenci hemşirelerin hem de kariyerlerinde ilerlemekte olan hemşirelerin eğitimlerinin doktorlar ve diğer sağlık profesyonelleri ile birlikte desteklenmesi ve planlanması
- Sürekli mesleki gelişim ve bunu izlemeye yönelik standartların oluşturulması
- Çağdaş hemşirelik uygulamalarına yönelik standartların karşılandığından emin olmak amacıyla, eğitim programlarının ve sağlayıcıların akreditasyon süreçlerinde ilerleme kaydedilmesi
- Eğitim fakültelerinin geliştirilmesine ve kariyer gelişimine verilen önemin artırılması
- Fakülte personelinin gerekli beceri, yetkinlik ve deneyime sahip olduğundan emin olunması

Uluslararası organizasyonlar

- Dünya Sağlık Asamblesi'ne ve kamuoyuna SDNM 2021-2025'de kaydedilen ilerlemelerin raporlanması

[Buraya yazın]

- Uygulama yapmaya başlama öncesinde ve ileri düzey uygulamalar için gerekli genel kabul gören standartların önerilmesi ve savunulması
- Temel küresel uygulama standartlarının oluşturulması için otoriteler arasındaki etkileşimin kolaylaştırılması
- Hemşirelik eğitiminin desteklenmesine ve uygulamaların tam kapsamlı gerçekleştirilmesinin karşısında duran hukuki engellerin ortadan kaldırılmasına yönelik gereken politika değişikliklerinde ilerleme kaydedilmesi
- Hemşirelik eğitiminin öneminin vurgulanmasına yönelik olarak 1977 tarihli Hemşirelik Personeli Sözleşmesinin gözden geçirilmesi ve güncellenmesi
- Daha farklı fikirlerin ve yeniliklerin ortaya çıkması amacıyla eğitim ve uygulama alanlarından hemşire araştırmacıların katılımıyla gerçekleştirilecek toplantılara destek verilmesi

SDNM'nin Strateji ve Politika Odağı 2: Hemşirelik mesleğine yatırım yapılması

Hemşirelik iş gücü sıkıntısı, COVID-19 pandemisinden daha büyük bir tehdittir. Hemşireler, COVID-19 mücadelesinin ön saflarında yer almaktadırlar ve önleme, test etme, izleme, tarama, izole etme, aşılama, tedavi etme ve hastaları rehabilite etme dâhil her açıdan lider roller üstlenmektedirler. COVID ile ilgili olmayan görevler açısından, hâlen sürmekte olan ve giderek artan tüm görevleri yerine getirmeye devam etmektedirler. Hemşireler, sağlık sisteminin verdiği mücadelelerin bel kemiği olmaya devam etmektedirler. Ancak, ara vermeyen bu koşullar altında, artan talep ve yetersiz kaynakların varlığında ve bu koşullarda kısa sürede bir rahatlama beklenmemesi nedeniyle mesleği olağanüstü yüksek oranlarda bırakmaktadırlar. **Hemşirelerin ellerinden gelenin en iyisini yapmalarına rağmen bakım sunumunda boşluklar olacaktır ve bu iş gücü eksikliği, önümüzdeki yıllarda hissedilecek bir halk sağlığı krizi hâline gelecektir.**

İş gücü eksikliğimizin pandemiden kaynaklanmakta olduğunu savunabilecek kişiler olabilir. Pandemi bu sorunu ortaya çıkarmış ve şiddetlendirmiş olsa da hemşirelik dernekleri, DSÖ, araştırmacılar, iş gücü piyasası ekonomistleri, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), ICN ve diğer kuruluşlar yıllardır hemşire sayısının alarm verdiğini ve tüm dünyada taleplere yanıt vermede yetersiz kaldığını dile getirmektedirler.

İş gücü arzına yönelik itici güçlerin arkasındaki faktörlerin küresel bir ortamda birden fazla bileşenden oluştuğu ve birbirleriyle ilişkili olduğu kabul edilmektedir. Ülkelerin değişken mali

[Buraya yazın]

kapasiteler nedeniyle farklı gelişme aşamalarında olmaları, bu sorunun bir kısmını oluşturmaktadır. Bununla birlikte, **onlarca yıllık yetersiz planlama, yetersiz geliştirme ve yetersiz kaynak sunumu gibi tüm ülkeler tarafından paylaşılan bir dizi ortak nokta da bulunmaktadır.** Çalışma koşullarının iyi olmaması, uygun bakımı sağlamak için gerekli kaynakların eksik olması, personel istihdamında güvenli seviyelerin benimsenmemiş olması, düzenlemelerin ve akreditasyon uygulamalarının yetersiz olması, yasal düzenlemelerin güncel olmaması ve hemşirelerin eğitimlerini ve deneyimlerini tamamiyle ve tam kapsamıyla yansıtmayacak şekilde çalışmalarını engelleyen politikalar buna örnek olarak verilebilir. **İş gücü eksikliği, hem hastalar hem de hemşireler için önemli ölçüde zararlı olan tükenmişlik ve işten ayrılma-işe yeni alım oranlarının yüksek olmasına yol açmaktadır** (Buchan, Catton & Shaffer 2022).

Yazarlardan biri olan ve ICN'nin İcra Kurulu Başkanlığı görevini yürütmekte olan Howard Catton, ICNM'nin [2022 ve Ötesinde Sürdürme ve Kalıcı Kılma](#) başlıklı yakın tarihli bir raporuna dair açıklamalarda bulunarak derhâl harekete geçilmesi çağrısında bulunmuş ve şunları söylemiştir:

“Hemşirelik mesleğine hak ettiği değerin verilmemesi ve yetersiz finanse edilmesi, sadece hemşirelerin sağlığı için değil, tüm küresel sağlık sistemimizin korunması ve sürdürülebilirliği açısından artık maddi olarak karşılanamaz hâle gelmiştir. Açık konuşalım: Geçici çözümlerden, mevcut pandemiyi atlattıktan ve hatta bir sonrakine hazırlanmaktan bahsetmiyoruz. Pandeminin başlangıcından bu yana sağlık alanında biriken ve ertelenen tüm gereksinimleri karşılayabilmekten bahsediyoruz. Önümüzdeki on yılda tüm bu mevcut ve acil ihtiyaçları sürdürülebilir bir şekilde karşılamayı başaramazsak, bu durum DSÖ'nün Evrensel Sağlık Kapsayıcılığı hedefinin başarılması karşısında bir engel oluşturacaktır.” (ICN 2022).

Hemşirelik iş gücündeki eksiklikler artık göz ardı edilemez durumdadır. Bu kronik soruna kararlılıkla yaklaşp çözüncüye kadar sağlıklı bir dünyaya sahip olamayacağız.

Hemşirelik alanındaki iş pozisyonlarına yatırım yapmanın faydaları

Bireylerin ve toplulukların değişen sağlık ihtiyaçlarının ve artan beklentilerinin karşılanması (Audet, Bourgault & Rochefort 2018; Fawaz Hamdan-Mansour & Tassi 2018; Institute of Medicine 2011; Health Insights 2017)

Yeterli sayıda hemşire olması ve farklı hemşirelerde istenen uygunlukta farklı becerilerin olması (Audet, Bourgault & Rochefort 2018; Fawaz Hamdan-Mansour & Tassi 2018; Institute of Medicine 2011; Health Insights 2017)

DSÖ (2016), sağlığa yapılan yatırımın getirisini **9'a 1** olarak hesaplamaktadır.

Sağlık hizmetlerine erişimin artırılması ve yenilikçi sağlık hizmeti sunum modellerinin daha fazla kullanılması (DSÖ 2016)

Hemşirelerin memnuniyet ve moral seviyelerinin yükselmesi ve böylelikle halkın mesleğe ilgisinin artması ve meslekte kalıcılığın sağlanması (DSÖ 2016)

Hemşirelikteki iş pozisyonlarına yatırımın yetersiz olduğunu gösteren kanıtlar

Birçok ülkenin hemşirelere yaptığı ödemeler ya sabit kalmakta ya da reel olarak azalmaktadır (OECD 2021).

Mevcut hemşire sayısındaki eksiklikler, hemşirelik iş gücünün yaşlanması ve artan COVID-19 etkisi nedeniyle gelecekte küresel hemşire açığıının doldurulabilmesi için 13 milyon gibi rakamlarda hemşireye ihtiyaç duyulacağı ICN tarafından hesaplanmıştır (ICN 2021a).

Ulusal hemşirelik derneklerinin %90'ı, ağır iş yükü ve bunu karşılayacak kaynakların yetersiz olması ve pandemiyle mücadeleyle ilişkili tükenmişliğin ve stresin mesleği bırakan hemşirelerin sayısının ve bu yıl ve pandemi bittikten sonraki dönem için bildirilen işten ayrılma niyeti oranlarının artmasıyla sonuçlanacak itici güçler olacağına dair önemli derecede endişe duymaktadır (ICN 2021a).

Yetersiz yurt içi hemşire arzı nedeniyle birçok yüksek gelirli ülke, iş gücü boşluklarını doldurmak için denizaşırı ülkelerden eğitilmiş hemşire gelmesine bağımlı hâdedir (OECD 2019).

Hemşirelerin %80'i, üstlendikleri rollerin gerektirdiği beceri seviyelerinin çok üstünde beceri düzeylerine sahip olduklarını bildirmektedir (OECD 2016).

Yeterli düzeyde personel ve farklı hemşirelerin sahip olduğu farklı becerilerin sağlanmış olması durumunda günümüze kadar binlerce hayatın kurtarılmış olabileceği düşünülmektedir (McHugh ve ark. 2021).

Düşük gelirli ülkelerdeki hemşire yoğunluğu 10.000 nüfus başına 9,1 hemşire iken, bu oran yüksek gelirli ekonomilerde 10.000 nüfus başına 107,7'ye çıkmaktadır (DSÖ 2020a).

Hemşirelikte önemli olduğu belirlenen iş pozisyonlara yatırım yapılmasıyla elde edilmesi beklenen sonuçlar

- Yerel bir hemşire iş gücü kapasitesi oluşturabilen ve işe alımların etik olmasını ve uluslararası gelişmeleri destekleyen bir sağlık sisteminin elde edilmesi.
- Nüfusun sağlık ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak doğru alanlarda, doğru beceri ve uzmanlığa sahip doğru sayıda hemşirenin bulunması.
- Yeterince ödüllendiren, yeterince ücret ödeyebilen ve hemşirelerin çalışmalarını ve değerlerini takdir eden ve böylece hemşirelerin işe alınma koşullarında ve işlerinde kalıcılıklarında iyiye gidişi gerçekleştiren bir sağlık sisteminin elde edilmesi.
- Hemşirelerin kariyerlerinde ilerlemesine ve ayrıca tüm sağlık profesyonellerinin ilerlemesine yönelik bir kariyer gelişimi desteği verilmesi ile birlikte, hemşirelerin yerine getirdikleri görevlerin uygulama alanlarının tamamını kapsamasının sağlanması ve bu sayede yatırım getirisinin artması.
- Talebi karşılamaya yönelik geliştirilecek ayrıntılı stratejiler, planlar ve müdahalelerle mevcut ve gelecekteki iş gücüne dair arz ve talebin ayrıntılarıyla anlaşılması.

Verilen bakımın başarısı için gereken eylemler

Hemşireler ve meslek kuruluşları

- Yetkin hemşirelerden oluşan bir iş gücünün büyümesinin ve sürdürülmesinin desteklenmesi

[Buraya yazın]

- Uygun, kaynaklarla desteklenen, hedefe yönelik iş gücü politikalarının savunulması ve bu hususlarda liderlik edilmesi
- Hemşirelik uygulamalarının kalite standartlarını karşılaması ve uygulama kapsamının eğitim ve hemşirelik yetkinlikleriyle eşleşmesine yönelik destek sağlanması
- Eğitime öncelik veren bir kültürün oluşturulması ve desteklenmesi
- Uygulama için gereken kalite ve uygun lisans ve kayıt gereklilikleri üzerinde söz sahibi olunması

Halk

- Nüfusun ihtiyaçlarını karşılayan ve yeterli kaynaklara sahip hemşirelik iş gücünün planlanması için çağrı yapılması
- Toplumdaki bireylerin korunmasını sağlamaya yönelik olarak hemşirelik mesleğine çağdaş düzenlemeler getirilmesinin talep edilmesi
- İş gücü verilerinin halka açık olarak raporlanması için çağrıda bulunulması

Sağlık hizmeti sağlayıcıları

- Güvenli bir çalışma ortamı ve daha iyi çalışma koşulları sağlanması
- Hemşirelerin çalışmalarının uygulama alanlarını tam olarak kapsayabilmesi için engellerin ortadan kaldırılması ve bir destek kültürünün oluşturulması
- Hemşirelerin işlerinde kalıcı olmalarını teşvik edecek ve memnuniyet düzeylerini artıracak girişimlerin planlanması ve uygulanması
- Hemşirelerin, sağlık planlaması ve politika düzeyinde katılımlarının sağlanması
- Yeni mezunların işe alınmasına ve mesleki gelişimine destek sağlamaya yönelik kapasitenin oluşturulması
- Takdir, ödüllendirme ve ücret konularının ele alınması
- Güvenli personel alımının ve saygın çalışma koşullarının desteklenmesine yönelik eylemlerin uygulamaya geçirilmesi
- Yeterli kaynağın sağlanmasıyla birlikte kıdemli hemşirelik liderlik pozisyonlarına yatırım yapılması

Hükûmetler

- Doğru sayılarda ve doğru konumlarda doğru becerilerin sağlanmasına odaklanarak hemşirelik iş gücü planlarının geliştirilmesi ve finanse edilmesi

- Hemşirelerin işte kalıcılığını sağlamaya yönelik stratejiler ve eylemler oluşturulması ve uygulamaya koyulması. Daha fazla bilgi için bkz [2022 ve Ötesinde Sürdürme ve Kalıcı Kılma](#).
- SDNM uyarınca elde edilen ilerlemelerin izlenmesi ve Dünya Sağlık Asamblesi'ne raporlanması.
- Bir kariyer seçeneği olarak hemşireliğin çekici yönlerinin özendirilmesi
- Eğitimde yüksek kaliteye ve yaşam boyu öğrenmeye yatırım yapılması ve böylelikle yurt içi kapasitenin geliştirilmesi
- Tüm ortamlarda tüm sağlık çalışanlarının ve sağlık tesislerinin korunmasının ve güvenliğinin sağlanması
- Hemşirelerin göçünün etik bağlamda teşvik edilmesi ve desteklenmesi
- Güvenli personel alımının ve saygın çalışma koşullarının desteklenmesine ve yurt içi hemşire kapasitesi geliştirilmesine yönelik düzenlemelerin veya politikaların geliştirilmesi
- Lisans ve akreditasyon için gerekli temel yasal düzenleyici işlevlerin güçlendirilmesi
- Hemşire iş gücü etkisi beyanlarının düzenli olarak sunulması

Uluslararası organizasyonlar

- Bölgesel ve küresel düzeyde etkili iş gücü planlamaları için SOWN tarafından yapılan analizin hızla güncellenmesinin ve küresel hemşirelik iş gücünün düzenli olarak izlenmesinin desteklenmesi (Buchan, Catton & Shaffer 2022)
- Düşük gelirlili ve tehlikelere açık ülkelerdeki hemşirelerin iş gücünün planlanması ve hemşire gelişiminin savunulması ve desteklenmesi (Buchan, Catton & Shaffer 2022)
- SDNM ve SOWN raporları uyarınca elde edilen ilerlemelerin halka ve Dünya Sağlık Asamblesi'ne raporlanması.
- Hemşireler için saygın iş pozisyonlarına yatırım yapılmasını teşvik edecek sorumluluk faaliyetlerinde söz sahibi olunması
- Sağlık iş gücü piyasasında küresel veri alışverişinin teşvik edilmesi
- Hemşirelerin ve diğer sağlık çalışanlarının etik göçüne dair standartların önerilmesi ve savunulması
- Temel küresel uygulama standartlarının oluşturulması için otoriteler arasındaki etkileşimin kolaylaştırılması
- Hemşirelerin etik göçüne dair standartların önerilmesi ve savunulması

SDNM'nin Strateji ve Politika Odağı 3: Hemşirelik liderliğine yatırım yapılması

Tarih boyunca hemşireler, bireylerin ve toplumların sağlığını ve refahını iyileştirmeye yönelik dönüşümlerin ve reformların ön saflarında yer almışlardır. Zorlukların olduğu her yer ve zamanda hemşireler, gereken gerçekçi çözümlerin elde edilmesine yönelik süreçlere proaktif olarak dâhil olmuşlardır. Sanitasyon ve hijyen, akıl hastalığı olan kişilere insancıl muamele, veriler elde etme ve analizler yapma, yenilikçi bakım modelleri oluşturma, cinsiyet eşitliği, sağlığın sosyal belirleyicilerinin ele alınması veya tedavi erişiminin artırılması gibi alanların her birinde hemşireler sağlık sonuçlarını daha iyiye götürmede güvenilen sesler olmuşlardır.

Hemşirelik alanındaki liderlere ve liderliğe hak ettikleri değer her zaman verilememiştir. Hemşirelerin, doktorlar ve diğer sağlık profesyonelleri ile birlikte üst düzey karar verme ve politika geliştirme süreçlerine tam ortak olarak katılımda bulunabilmelerinin önünde genellikle engeller bulunmaktadır. Bunun temel nedenlerinden biri genellikle hemşirelerin sadece talimatları takip eden "işlevsel uygulayıcılar" olduğuna inanılmasıdır. Bu durum, üyeleri özerk, bilgili, eylemleri bilimsel ilkelere, eğitime, kanıta ve deneyime dayanan karar vericiler olan mesleğin gerçekliğiyle tam bir tezat oluşturmaktadır (Institute of Medicine 2011).

Hastalar, aileler, bireyler ve topluluklar için önemli olan etkili sağlık hizmetlerinin sunulabilmesi için tüm ortamlarda ve her düzeyde hemşire liderliğine ihtiyaç vardır. **Hemşirelerin liderliği, kaliteli bakımın sağlanmasında yatak başındaki teknik beceriler kadar önemlidir.** Bireysel bakım planlarının, yeni yenilikçi bakım modellerinin, entegre ve ekip temelli bakımın ve kuruluşlara ait politikaların ve planların geliştirilmesinde, araştırmaların yürütülmesi ve bilgiye dönüştürülmesinde, yönetsel karar vermede, önemli ve ilgili mevzuatı şekillendirmede liderlik edecek hemşirelere günümüzde her zaman olduğundan çok ihtiyaç duyulmaktadır.

Hemşirelerin liderlik pozisyonlarına dâhil edilmesinin faydaları

Kişi merkezli bakımın iyileştirilmesi (Stimpfel ve ark. 2016)

Daha düşük maliyetle daha iyi bakım elde edilmesi, başka bir deyişle sağlık hizmetlerine değer katılması (Goetz, Janney & Ramsey 2011; Teigg ve ark. 2015)

[Buraya yazın]

Yüksek performans gösteren organizasyon kültürü de dâhil olmak üzere çalışma ortamlarının daha iyi hâle getirilmesi (Stimpfel ve ark. 2016; Twigg & McCullough 2014)

Daha iyi kalite ve güvenlikle birlikte daha iyi hasta sonuçlarının elde edilmesi (McHugh ve ark. 2016)

İş tatmininin ve hemşirelerin meslekte kalıcılığının artması (Stimpfel ve ark. 2016; Twigg & McCullough 2014)

Hemşirelik liderliğine yetersiz yatırım yapılmasının kanıtları

Kadınlar küresel sağlık iş gücünün %70'ini oluştururken liderlik rollerinin yalnızca %25'ini oluşturmaktadır (DSÖ 2020b).

DSÖ'ye üye devletlerin yaklaşık üçte ikisi (yaklaşık %67'si), ülkelerinde hükûmeti temsil eden atanmış bir kıdemli hemşirenin veya hemşirelik için merkezi bir temas noktasının bulunduğunu bildirmektedir. Ancak, bu pozisyonla ilgili yetki ve sorumlulukların tamamı bu atanan kişilere veya merkezi temas noktalarına verilmemiş olabilmektedir (ICN Anketi 2021).

Hemşireler -tüm sağlık çalışanlarının %59'u- küresel ve ulusal sağlık liderliği rollerinde olması gereken rakamların önemli ölçüde altında temsil edilmektedir (DSÖ 2021b).

Her 4 ulusal hemşirelik derneğinden 1'i, kıdemli hemşire liderlerinin pandemi sırasında üst düzey karar alma süreçlerine dâhil edilmediklerini bildirmektedir (ICN Anketi 2021).

Her 5 ulusal hemşirelik derneğinden 2'si, Enfeksiyon Önleme ve Kontrolünde uzman hemşirelerin bu konu ile ilgili politika veya planların oluşturulmasına dâhil edilmediğini bildirmektedir (ICN Anketi 2021).

Hemşirelik liderliğine yapılacak yatırımlarla elde edilmesi beklenen sonuçlar

- Sağlık politikası ve planlarında, hasta deneyimlerine ve sağlık hizmeti sunumuna yer verilir.

[Buraya yazın]

- Hemşireler, politikalarla ilgili görüşmelere, çözüm oluşturmaya ve sağlık sistemlerinin yönetimine ve yürütülmesine katılma konusunda kendilerinden emin ve nettirler.
- Olumlu hasta sonuçlarını ve deneyimlerini teşvik eden ve sağlık sistemini cinsiyet eşitliğinde daha ileri götüren yüksek performanslı bir organizasyon kültürü vardır.
- İş gücü, altyapı ve bütçe tahsisi alanlarında yönetici ve kıdemli hemşirelik düzeyinden girdi elde edilmesi, hasta güvenliğini destekleyen kaynakların uygun ve verimli kullanımını sağlar.
- Hemşirelik uzmanları ve liderleri, anlamlı ve tabandan gelen çözümleri geliştirmek için danışma komiteleri, komisyonlar, kurullar ve DSÖ ve diğer Birleşmiş Milletler kuruluşları gibi uluslararası zirve organlarında aktif olarak yer alırlar.

Başarılı hizmet sunumu için gerekli eylemler

Hemşireler

- Yeni hemşire liderlere mentorluk yapılması.
- Liderlik yetkinliklerinin geliştirilmesi ve uygulanması
- Hemşire liderlerin desteklenmesi ve teşvik edilmesi
- Finans ve bütçeler, hukuki düzenleyici çerçeveler ve politika geliştirme ile ilgili öğrenme alanlarında ilerleme kaydedilmesi
- Liderlik edecek bir ses olarak bilgi, beceri ve niteliklerin kullanılması
- Başkalarına daha iyi liderlik edebilmek için bireyin kendi sağlığına öncelik vermesi
- Sağlık sektörünün içindeki ve dışındaki kişilerle ittifaklar ve ilişkiler kurulması
- Yeni araştırma bulgularının politika ve uygulama üzerinde etki elde etmek üzere anlaşılır hâle getirilmesi

Halk

- Sağlık sisteminde lider olarak hemşirelerin rolünün anlaşılması
- Hemşirelerin liderlik pozisyonlarında daha fazla temsil edilmesi için çağrıda bulunulması

Sağlık hizmeti sağlayıcıları

- Organizasyon kültürünün hemşirelik liderliğine değer verdiği bir ortamın oluşturulması
- Hemşirelik bakış açısının organizasyonun stratejisinde benimsenmesi
- Hemşireler için liderlik programlarının desteklenmesi

[Buraya yazın]

- Yüksek performanslı sağlık sistemlerinde hemşirelik liderliğinin katkısının takdir edilmesi
- Hemşirelerin, sağlık planlaması ve politika düzeyinde katılımlarının sağlanması
- Açıkça belirlenmiş kariyer basamakları ve terfi potansiyeli de dâhil olmak üzere hemşirelerin mesleki gelişiminin inşa edilmesi ve desteklenmesi

Hükümetler

- Hemşirelerin politika geliştirme ve politik katılım süreçlerine dâhil edilmeleri
- Sağlık Bakanlığı bünyesinde devleti temsil eden bir Baş Hemşire atanması ve yetkilendirilmesi
- Daha geniş sağlık politikası ihtiyaçları hakkında halkın katılımının sağlanmasında hemşirelerden etkili bir şekilde yararlanılması
- SOWN raporunun ve SDNM'deki ilerlemelerin izlenmesi ve raporlanması

Uluslararası organizasyonlar

- Hemşirelik uzmanlarının ve liderlerinin sağlık politikası ve planlamalarına gerçek ortaklar olarak dâhil edilmesi
- Devleti temsil edecek Baş Hemşirelerin görevlendirilmesinin ve üst düzey forumlarda ve toplantılarda daha fazla yer almalarının gerektiğinin savunulması
- Devlet Baş Hemşirelik pozisyonu için gerekli standartların, becerilerin ve yeterliliklerin önerilmesi ve belirlenmesinin desteklenmesi
- Bilgi alışverişini kolaylaştırmak için küresel hemşirelik liderleri ağının desteklenmesi

SDNM'nin Strateji ve Politika Odağı 4: Hizmet sunumu için hemşirelere yatırım yapılması

Gelişmiş uygulama hemşirelerinin (APN'ler) ve pratisyen hemşirelerin bakıma erişimi arttırdığına ve güvenli ve etkili sağlık bakımı ve yüksek hasta memnuniyeti sunduğuna dair elde edilen kanıtlar açıktır. Yine de bu rolleri destekleyen büyük miktardaki kanıta rağmen, onlarca yıl önce olduğu gibi bugün de karşımızda birçok engel bulunmaktadır. Bu engellerden bazıları aşağıdaki gibi sıralanabilir:

“i) APN uygulama kapsamını ve rol özerkliğini sınırlayan hukuki düzenlemeleri getiren politikalar

[Buraya yazın]

- ii) sağlık politikası ve karar verme süreci üzerinde söz sahibi olma açısından güç ve fırsatların dengesiz olması
- iii) ileri düzey hemşirelik eğitiminin ve bu eğitime erişimin yetersiz olması
- iv) paydaş farkındalığının olmaması, ileri düzey hemşirelik rollerinin bilinmemesi ve desteklenmemesi"¹ (Zegler ve ark. 2021).

Bunlar, küresel sağlığı daha ileri götürme ve sağlık iş gücü kapasitesini oluşturma için gereken yatırım desteğinin sürekli olarak yetersiz olması ve APN rollerinin değer kaybetmesi olarak özetlenebilir.

2016 tarihli OECD araştırmasında, **hemşirelerin %80'inin üstlendikleri roller için beceri düzeylerinin gerekenin üzerinde olduğunu belirttikleri ve bunun da hak edilen takdiri görmemeye ve işten tatmin olma düzeylerinin düşük olmasıyla sonuçlandığı bildirilmektedir.** Deneyim ve yetenekleri çok fazla olmasına rağmen karşılına çıkan suni engeller, hemşirelerin görevlerini tam kapsamında yerine getirmelerine veya kariyerlerinde ilerlemelerine engel olmaktadır. Hemşireler daha fazlasını yapabilirler, ancak becerileri tam olarak takdir edilmemekte veya bunlardan yararlanılmamaktadır. Bu durum, meslekten memnun olamamaya büyük ölçüde katkıda bulunmaktadır. Hemşirelerin potansiyelini en üst düzeye çıkarmak, potansiyellerini gerçekleştirmelerini sağlamak ve toplumların sağlık ihtiyaçlarını karşılamak istiyorsak, politikalar ve yatırımlar evrilmeli ve değişmelidir.

İş tatmini ve işte kalıcılık, hemşirelik iş gücünü büyütmek ve sürdürmek için çok önemli unsurlardır. Hemşirelerin mesleği terk etmelerinin en yaygın nedenlerinden biri, iş tatmininin düşük olmasıdır. Bu durum, elbette, özerklik, iş stresi, ücret, iş yükü ve temel sağlık hizmetlerinin sunumunda mesleğin rolünü indirgeyen bir kültürün benimsenmesi gibi bir dizi faktörden etkilenmektedir (Kurth ve ark. 2016). Evrensel Sağlık Kapsayıcılığına (Universal Health Coverage - UHC) ulaşmamızı destekleyebilecek ve mevcut ve gelecekteki küresel sağlık güvenliği sorunlarının, bulaşıcı olmayan hastalıkların ve yaşlanan nüfusun getirdiği ve getireceği sağlık hizmeti taleplerini karşılayabilecek bir hemşire iş gücünün varlığını sürdürebilmesi için tüm bu sorunların acilen ele alınması gerekmektedir.

Hemşirelik hizmeti sunumuna yatırım yapmanın faydaları

Yüksek nitelikli sağlık mesleği mensuplarına ve sağlık hizmetlerine erişimin artması

¹ Bunlar sadece örnek olarak sunulmaktadır. Raporda diğer birkaç engele daha yer verilmiştir.

Sağlık hizmetlerinin maliyet etkili ve verimli olması

Hemşirelerin beceri ve niteliklerinden en iyi şekilde yararlanması

Yüksek düzeyde hasta memnuniyeti ve daha iyi sağlık sonuçları elde edilmesi

Sağlık hizmetlerine erişimin iyileştirilmesi ve yenilikçi sağlık hizmeti sunum modellerinin daha fazla kullanılması

Hemşirelerin memnuniyet ve moral düzeylerinde artma ve böylelikle halkın mesleğe ilgisinin, işe alımların ve meslekte kalıcılığın artması

Hizmet sunumuna yetersiz yatırım yapıldığının kanıtları

Hemşirelerin görevlerini uygulama alanlarının tam kapsamında yerine getirmelerini sıklıkla engelleyen mesleki düzenlemeler ve düzenleyici sistemler (DSÖ 2021a)

Hemşireler tarafından yerine getirilen hizmet sunum modellerini destekleyen finansman modellerinin yetersiz olması veya uygun olmamaları (Institute of Medicine 2011; Marceau ve ark. 2021)

Hemşirelik uygulamaları konusunda tıp mesleği tarafından ortaya çıkarılan veya uygulanan suni engeller (Institute of Medicine 2011; ICN 2020; Boyko, Carter & Bryant-Lukosius 2016)

Hemşirelerin %80'i, beceri düzeylerinin üstlendikleri rollerin gerektirdiğinin üzerinde olduğunu bildirmektedir (OECD 2016).

Yeterli düzeyde personel ve farklı hemşirelerin sahip olduğu farklı becerilerin sağlanmış olması durumunda günümüze kadar binlerce hayatın kurtarılmış olabileceği düşünülmektedir (Aiken ve ark. 2014, Aiken 2018; Top ve ark. 2018; Brooks Carthon 2019).

Hizmet sunumuna yatırım yapma ile elde edilmesi beklenen sonuçlar

[Buraya yazın]

- Hemşirelerin, alanlarına ait tüm uygulamaları tam olarak kapsayacak şekilde çalışmalarına olanak sağlanmasıyla yüksek kaliteli ve uygun fiyatlı sağlık sistemlerine erişimin iyileştirilmesi
- Hemşirelerin aldıkları eğitimleri ve edindikleri deneyimleri izleyecek kalite güvence mekanizmaları aracılığıyla yüksek güvenlik standartlarının sürdürülmesi
- Hemşirelere multidisipliner tedavi ekiplerinde gerçek ortaklar olarak değer veren bir sağlık sistemi ile işe alım ve işte kalıcılığın iyileştirilmesi
- Sağlık sonuçları, küresel sağlık güvenliği ve ekonomik büyümede iyileşmeler
- Ülkenin sağlık taleplerini karşılayan APN sayısında artış

Başarılı hizmet sunumu için gerekli eylemler

Hemşireler ve meslek kuruluşları

- Yetkin hemşirelerden oluşan bir iş gücünün büyümesinin ve sürdürülmesinin desteklenmesi
- Hemşirelikte düzenleyici reformlarda söz sahibi olunması ve liderlik edilmesi
- Hemşirelik uygulamalarının kalite standartlarını karşılaması ve uygulama kapsamının eğitim ve hemşirelik yetkinlikleriyle eşleşmesine yönelik destek sağlanması
- İleri düzey uygulamaları desteklemeye yönelik uygun bir hukuki düzenleyici sistemin geliştirilmesinde ilerleme
- APN'lere yönelik yüksek lisans veya daha yüksek eğitim düzeylerinin savunulması
- APN'ler için uygulama standartlarının geliştirilmesi ve bu konuda liderlik yapılması
- Görevlerini uygulama alanlarının tam kapsamında yerine getiren hemşirelere dair finansal iş örneklerinin geliştirilebilmesi için hemşirelik alanındaki araştırmaların ve kanıtların artırılması

Halk

- Hemşireler tarafından sağlanan hizmetin istenen düzeyde gerçekleşebilmesini destekleyecek sağlık hizmeti çalışma ortamlarının gerekliliğinin savunulması
- Bireylerin ve toplulukların sağlık ihtiyaçlarının hemşireler tarafından güvenli, yetkin ve etik uygulamalarla karşılanabilmesinde hemşireleri desteklemek üzere hemşirelik alanında yüksek kaliteli bir hukuki düzenleyici sistemin talep edilmesi
- Hemşirelerin medyada doğru ve olumlu tasvirlerle ve daha fazla yer almasının savunulması

Sağlık hizmeti sağlayıcıları

[Buraya yazın]

- Hasta bakım ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için eğitim, beceri ve deneyimlerin uygun oranlarda yer aldığı güvenli düzeylerdeki personel sayılarına erişilmesi
- Kaliteli bakım sağlanabilmesi için personeli destekleyen güvenli çalışma ortamlarının ve koşullarının desteklenmesi
- Hemşirelere bilgi, beceri ve yetkinliklerini geliştirmeleri için fırsatlar sağlanması
- Hemşirelerin çalışmalarının uygulama alanlarını tam olarak kapsayabilmesi için engellerin ortadan kaldırılması ve bir destek kültürünün oluşturulması
- İleri düzey uygulama hemşirelerini de dâhil edecek şekilde hemşireler için kariyer yollarının geliştirilmesi ve desteklenmesi
- Sağlık profesyonelleri arasında işbirliğini ve saygıyı teşvik eden bir organizasyon kültürünün oluşturulması
- Açıkça belirlenmiş kariyer basamakları ve terfi olasılıkları da dâhil olmak üzere profesyonel gelişim olanaklarının sunulması
- Sağlık hizmetlerine erişimin iyileştirilmesi amacıyla hemşirelik bilgi ve becerilerinden uygun ve etkili bir şekilde yararlanılması

Hükümetler

- Hemşirelik uygulamalarının desteklenmesi ve halkın korunabilmesi için uygun ve güncel hukuki düzenleyici çerçevelerin geliştirilmesi
- Hemşirelerin çalışmalarının uygulama alanlarını tam olarak kapsayabilmesine mâni olan hukuki düzenleyici engellerin ortadan kaldırılması
- Güvenli istihdam yapılabilmesini ve yönetilebilir iş yükü elde edilmesini sağlayacak sistemlerin ve süreçlerin benimsenmesi
- Yenilikçi hemşirelik bakım modellerine yatırım yapılması
- SDNM ve SOWN ile ilgili ilerlemelerin takip edilmesi ve Dünya Sağlık Asamblesine rapor edilmesi
- Hemşirelerin kariyerlerinde ilerlemelerinin ve uygulama alanlarını tam olarak kapsayacak şekilde çalışabilmelerinin karşısında duran engellerin kaldırılması
- İleri uygulamaları ve klinik uzmanlığı bütünleştiren iş gücü planlarının geliştirilmesi
- APN'lerin kalite, uygunluk ve sağlık hizmetlerine erişimde ilerleme sağlama potansiyellerinin aktif olarak araştırılması

Uluslararası organizasyonlar

- Güvenli personel istihdamı ve yönetilebilir iş yüklerine yönelik en iyi uygulama modellerinin ve ilgili kanıtların tanıtılması ve desteklenmesi

- Olumlu uygulama ortamlarıyla ilgili en iyi uygulama modellerinin ve ilgili kanıtların tanıtılması ve desteklenmesi
- Hemşirelik alanındaki uzmanların temel önem taşıyan politika çalışmalarına dâhil edilmesi
- Uygulama alanlarını tam olarak kapsayacak şekilde çalışabilen hemşirelerle ilgili verilerin toplanması ve raporlanması
- İleri düzey hemşirelik uygulamaları ve düzenleyici reformlar için tavsiyelerde bulunulması ve bunların savunulması
- Temel küresel uygulama standartları konusunda hukuki düzenlemeleri yapan yetkililer arasındaki etkileşimin desteklenmesi
- Hemşirelik uygulamalarının kapsamının genişletilmesinin karşısında duran hukuki düzenleyici engellerin kaldırılmasına ve hemşirelik eğitiminin desteklenmesine yönelik politika değişiklikleri için savunuculuk yapılması
- Dünya Sağlık Asamblesi'ne ve kamuoyuna SDNM ve SOWN raporunda kaydedilen ilerlemelerin raporlanması

Ek Politika Odağı 5: Hemşire ve sağlık çalışanlarının güvenliğine yatırım yapılması ve öncelik verilmesi

Güçlü bir sağlık sistemi oluşturulabilmesi için hemşirelerin ve diğer sağlık çalışanlarının haklarının korunması

Geçtiğimiz iki yılda hemşireler ve diğer sağlık çalışanları COVID-19 virüsüne yüksek düzeyde maruz kalmışlardır. Bu durum, zaten ağır olan iş yüklerinden kaynaklanan fiziksel ve zihinsel sıkıntılarının üzerine ek yük getirmiştir. Bu risk, bireylerin ve toplulukların sağlığını korumada ön saflarda yer alan sağlık çalışanlarını olumsuz etkilemiştir. DSÖ tarafından, Ocak 2020'den Mayıs 2021'e kadar olan dönemde en az 180.000 sağlık ve bakım çalışanın COVID-19 nedeniyle öldüğü hesaplanmıştır (DSÖ 2021b). Bu ölümler korkunç bir trajedidir. İnsan maliyetine ek olarak, dünyanın

"Pandemi başlangıcında, illerdeki bakanlık temsilcileri, sağlık hizmeti sağlayıcılarına N95 maskelerini eldeki sayının yetersiz olması nedeniyle tekrar tekrar kullanmalarını tavsiye etti. Çalıştığım tesiste kilit altında tutuyorduk. Ünitelerde tecritte kalan tüberkülozlu bir hastamız vardı ve nöbetler için bir tek maskemiz vardı. Maskeyi çıkartınca üzerine isimlerimizi yazarak bir kağıt havlu parçası üzerine koyuyorduk. Bazıları maskeleri birkaç gün boyunca kullanıyordu." RN, Ontario, Canada

[Buraya yazın]

pandemiyle mücadelesinde öncülük eden sağlık iş gücünde meydana gelen, giderek büyüyen ve yeri doldurulamayan boşluk ise sürekli genişleyen bir dalgalanma etkisi oluşturmaktadır.

Sağlık çalışanlarının güvenlik sorunu, işlerini güvenli ve sağlıklı bir ortamda gerçekleştirmeleri için gerekli olan koruma ve desteğin verilmemesinden kaynaklanmaktadır. Bu gibi koruma ve destekler arasında kaliteli Kişisel Koruyucu Donanım (KKD'ye) erişim, aşılar, etkili önleme ve kontrol prosedürleri ve politikaları, dinlenmek için yeterli zaman olması ve ruh sağlığı ve diğer sosyal destek hizmetlerine erişim gibi ögeler yer almaktadır. Hemşirelerin ve diğer sağlık profesyonellerinin çalışma koşulları, sadece kendi sahip oldukları hakları değil, aynı zamanda kaliteli ve uygun fiyatlı sağlık hizmetine erişim ihtiyacı olanların sahip olduğu hakları da etkilemektedir.

Sağlık çalışanlarının sağlığının, güvenliğinin ve refahının korunabilmesi için bugünden başlayarak izleyen dönemlerde acil önlemlerin alınması önem taşımaktadır. Bu, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nde (BM 1948, Madde 23) belirtildiği gibi temel bir insan hakkıdır ve bu maddede herkesin sağlıklı, adil ve elverişli çalışma koşullarına (ücretlendirmenin adil olması da buna dâhildir), sosyal korunmaya ve ifade özgürlüğü dâhil etkin katılımında bulunmaya hakkı olduğu ifade edilmektedir.

COVID-19 pandemisi, büyük ölçüde, sağlık çalışanlarının güvenlikleri ve haklarında başarısızlıkların kesintisiz yaşandığı bir deneyim olmuştur ve bu alanda ciddi boşluklar olduğunun altını çizmiştir. Burada temel nokta, ülkeler eğer güçlü sağlık sistemleri ile ilerlemeye devam etmeye çalışıyorlarsa, bu başarısızlıkların ele alınması gerektiğidir. Ayrıca, küresel sağlık güvenliğini güçlendirmek için de bu başarısızlıklar hayati öneme sahiptirler. Bunun başarılabilmesi durumunda ise tüm dünyada milyarlarca insanın yaşamı açısından feci sonuçlar ortaya çıkacaktır.

Sağlık sektörü, sağlık ve güvenlik açısından en çok tehlike taşıyan sektörler arasında yer almaktadır.

Sağlık çalışanları küresel nüfusun %3'ünden azını temsil etmelerine rağmen, COVID-19 vakalarının yaklaşık %14'ünü oluşturmaktadırlar (ILO 2021). [6]

[Buraya yazın]

Sağlık tesislerindeki temel gereklilikler olan su, sanitasyon ve hijyenin (WASH) sağlanmasında küresel olarak büyük boşluklar bulunmaktadır; sağlık tesislerinin dörtte birinin en temel su ihtiyacı ve %10'unun ise sanitasyon hizmetleri karşılanamamaktadır (DSÖ 2020c).

COVID-19 nedeniyle 180.000'den fazla sağlık çalışanı hayatını kaybetmiştir (DSÖ 2021b).

Eylül 2021 itibariyle, bölgeler ve ekonomik gruplar arasında önemli farklılıklar olmakla birlikte, her 5 sağlık çalışanından 2'si tam olarak aşılınmış durumdadır (DSÖ 2021b).

Düşük ve orta gelirli ülkelerde sağlık çalışanlarının toplam %54'ünde latent tüberküloz vardır ve bu oran genel nüfustaki rakamın 25 katıdır (ILO/DSÖ 2020).

Batı Afrika'daki 2014-2016 Ebola salgınında, sağlık çalışanlarının enfeksiyona yakalanma riski, genel yetişkin nüfusa göre 21 ila 32 kat daha yüksek bulunmuştur (ILO/DSÖ 2020).

OECD'ye göre, sağlık hizmetleri şu anda mesleki yaralanma açısından en güvensiz çalışma ortamıdır - hemşireler inşaat işçilerinin üç katı oranında yaralanmaktadır (de Bienassis, Slawomirski & Klazinga 2021).

Kesici aletlerle yaralanan sağlık çalışanlarının oranı %80'lere ulaşabilmektedir ve bu nedenle aralarında HIV ve Hepatit B ve C'nin de olduğu birçok ciddi patojene maruz kalmaktadırlar (de Bienassis, Slawomirski & Klazinga 2021).

Hemşirelerin ve doktorların, diğer hizmet alanlarında çalışanlara kıyasla iş yerinde şiddete maruz kalma olasılıkları 16 kat daha fazladır (de Bienassis, Slawomirski & Klazinga 2021).

Dünya genelinde hemşirelere ve diğer sağlık profesyonellerine yönelik şiddet olayları %15,0 ile %54,0 arasında görülmektedir ve ortalama yaygınlık %32'dir; fiziksel istismar ise %4,6 ile %22 arasında değişen oranlarda görülmektedir (Vento, Cainelli & Vallone 2020).

2016 ve 2020 yılları arasında 49 ülkede sağlık hizmeti sunumunu etkileyen 3.789 olay meydana gelmiştir (Maurer 2021).

Hemşirelerin güvenliğini korumanın getireceği faydalar

Hastane kaynaklı enfeksiyonlarda azalma (Haque ve ark. 2020)

Hemşirelerin üretkenliğinde, iş tatmininde ve işte kalıcılığında artışlar (DSÖ 2021a; ILO/DSÖ 2020)

İş yerinde sağlık ve güvenliğin iyileştirilmesi ve bunun sonucunda hasta güvenliğinde ve hasta sonuçlarında elde edilen iyileşmeler (ILO/DSÖ 2020)

Daha güçlü ve daha dayanıklı sağlık sistemlerinin desteklenmesi (ILO/DSÖ 2020)

İş yeri kaynaklı yaralanma ve hastalıklarda azalma ve sağlık ve esenliğin iyileştirilmesi (ILO/DSÖ 2020)

Yatırım getirilerinde artış (de Bienassis, Slawomirski & Klazinga 2021).

Hemşirelerin güvenliğini koruma ile elde edilmesi beklenen sonuçlar

- Çalışanların, ziyaretçilerin, hastaların ve diğerlerinin güvende ve korunmakta olduklarını hissettikleri iş yeri ortamı
- Çalışanlara işlerini etkin ve verimli bir şekilde yapmaları için gereken kaynakları sağlayan iş yerleri
- Sağlık çalışanlarının haklarının verilmesi
- Enfeksiyonların bulaşmasında azalma ve böylelikle sağlık güvenliğinde iyileşmeler
- Üretken ve sağlıklı bir iş gücü

Başarılı hizmet sunumu için gerekli eylemler

Hemşireler ve hemşirelik kuruluşları

[Buraya yazın]

- İş yeri sağlığı ve güvenliği konularının (WPHS) lisans eğitim programlarına ve sürekli mesleki gelişime dâhil edilmesi
- Onaylı ve uygun aşılarla aşılama ve halk sağlığı için aşılamanın etkili bir araç olduğunun tanıtılması
- İş yeri sağlığı ve güvenliğindeki boşlukların belirlenmesine öncülük edilmesi ve tesislerin etkin akreditasyonunun desteklenmesi
- Kişisel koruyucu donanım araçlarının doğru kullanımının sağlanması ve Enfeksiyon Önleme ve Kontrolünün gerektiği gibi uygulanması konusunda destek verilmesi
- İş yeri sağlığı ve güvenliği verilerinin toplanması, izlenmesi ve raporlanmasının gerekli olduğunun savunulması
- Sağlık çalışanlarının korunmasına yönelik politika ve prosedürlerin geliştirilmesine destek verilmesi
- İş yeri sağlığı ve güvenliği ile ilgili en iyi uygulamaların araştırılması

Halk

- Sağlık çalışanlarına destek verilmesi ve saygı ortamının teşvik edilmesi
- Sağlıklı davranışların benimsenmesi ve doğru halk sağlığı mesajlarının teşvik edilmesi
- Salgın sırasında ve sonrasında sağlık çalışanlarının yaptığı fedakârlıkların takdir edilerek onurlandırılması
- Sağlık çalışanlarının şiddete uğramasına karşılık yardım çağrısı yapılması
- Hükümetlerden ve sağlık hizmeti sağlayıcılarından iş yeri sağlığı ve güvenliği ile ilgili yasal araçların uygulanmasının istenmesi

Sağlık hizmeti sağlayıcıları

- Daha güvenli bir sağlık hizmeti iş gücü elde edilmesine yönelik olarak eğitime, araçlara ve kaynaklara yatırım yapılması ve sağlık çalışanlarının yeterli Enfeksiyon Önleme ve Kontrolü eğitimine ve güvenlik ekipmanına sahip olması ve Enfeksiyon Önleme ve Kontrolü alanında çalışanlar için kariyer yollarının belirlenmesi (Resolve to Save Lives ve ark. 2021)
- İlerisi için planlamalar yapılması ve yeterli kişisel koruyucu donanım stoklarının yanı sıra hijyen ve temizlik için malzemelerin ve diğer malzemelerin stoklarının yeterli olması
- Akreditasyon standartlarında sağlık çalışanı güvenliği için gereken seviyeye ulaşılması
- Hasta güvenliği, sağlık çalışanı güvenliği ve kaliteli bakım göstergelerine ait bütünleşik ölçümlerin izlenmesi, gözden geçirilmesi ve raporlanması

- Tüm sağlık çalışanlarının aşı ile önlenebilir tüm enfeksiyonlara karşı aşılanmasının teşvik edilmesi
- Kişisel koruyucu donanım araçlarının her zaman uygun kalitede, miktarda ve kişiye ve koşullara uygun şekilde bulunur olması
- Sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin azaltılmasına yönelik stratejilerin uygulamaya konması
- Uygun farklı becerilere sahip personelin güvenli istihdamı üzerinde söz sahibi olunması ve uygulanması
- Sağlık profesyonellerinin işlerini etkin bir şekilde yerine getirebilmeleri için yeterli miktarda uygun kaynağın sağlanmasına yönelik yatırım yapılması ve sağlık çalışanlarının bu yönde desteklenmesi
- Kaynak bulma, gereken tetkikleri yapma, aşılama, eğitim ve sağlık çalışanlarına yönelik şiddete sıfır tolerans gibi hususların uygulanmasıyla çalışan güvenliğinin ve refahının korunması

Hkmetler

- 2010 yılında kabul edilmiş olan ulusal iş sağlığı programlarına dair DSÖ-ILO tarafından belirlenen ortak küresel çerçevenin uygulanmasının sağlanması (ILO/DSÖ 2020)
- DSÖ ve ILO'nun yayınlamış olduğu “Bakım verenlere önem vermek: Sağlık alışanları tarafından sağlanan bakımın kalitesinin ve güvenliğinin iyiye götürülmesine ve sağlık iş gücünün korunmasına yönelik iş sağlığı ve güvenliği programlarının geliştirilmesi ve uygulanmasına yönelik rehber” başlıklı rapordan yararlanılması (ILO/DSÖ 2020)
- Sağlık alışanlarının COVID-19'a maruz kalmalarıyla yüz yüze geldikleri tehlikeleri yansıtacak şekilde yasal koruyucu düzenlemelerin güncellenmesi
- İmzalayarak, katılarak ve uygulanmasını destekleyerek [DSÖ Sağlık alışanı Güvenlik Sözleşmesinin](#) tanınması ve onaylanması
- [1977 tarihli ILO Hemşirelik Personeli Sözleşmesinin](#) ve diğer ilgili standartların uygulanması
- Dışarıdan ortak değerlendirmeler yapılması, tespit edilen boşlukların doldurulması için gereken faaliyetlerin uygulanması, ilerlemelerin ölçülmesi ve raporlanması
- Enfeksiyon nleme ve Kontrolü ve Su, Sanitasyon, Hijyen standartlarının tam olarak uygulanması (Resolve to Save Lives 2021)
- Epidemiler için gerekli olacak malzeme ve kaynakların yeterli olacakları şekilde planlanması ve bunlara yatırım yapılması; Enfeksiyon nleme ve Kontrolüne yönelik

donanıma dair arz ve talebin karşılanmasına yönelik olarak yerel üreticilerle çalışma olasılıklarının değerlendirilmesi

- Sağlık çalışanlarının hastalıklarının ve ölümlerinin, salgın bağlamlarının istihdam üzerindeki etkilerinin ve ayrıca hastalık ve ölümlerin altında yatan nedenlerin izlenmesi ve raporlanması ve bu şekilde veri toplama ve veri güvenilirliği alanlarında iyileşmeler elde edilmesi
- Sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin izlenmesine, önlenmesine, azaltılmasına ve ele alınmasına yönelik eylemlerin uygulanması
- Sağlık güvenliği ve gerekli olan diğer konularda hazırlık yapılmasına yönelik ulusal planların oluşturulması
- İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili yasaların, standartların, kılavuzların ve uygulama kurallarının geliştirilmesi, uygulanmaya geçirilmesi ve izlenmesi
- Sağlık çalışanlarının iş sağlığı ve güvenliğine yönelik ulusal politika ve programların uygulamaya geçirilmesi ve izlenmesi (çalışma saatleri, vardiyalar, iş yükleri vb. çalışma yapıları bunlara dâhildir.)

Uluslararası organizasyonlar

- Dışarıdan gerçekleştirilen ortak değerlendirmelerin ve mevcut uluslararası sağlık düzenlemelerinin gözden geçirilmesi ve güncellenmesi
- ILO Hemşirelik Personeli Sözleşmesinin gözden geçirilmesi ve güncellenmesi
- Güvenli sağlık tesislerinin ve sağlık çalışanlarının güvenliğinin ölçülmesine yönelik yeni göstergelerin benimsenmesi ve uygulamaya geçirilmesi
- Dışarıdan gerçekleştirilen ortak değerlendirmelerle karşılaştırarak ülkelerde kaydedilen ilerlemelerin izlenmesi ve iyileştirmelerin uygulamaya geçirilerek ülkelerin desteklenmesi
- Sağlık çalışanlarında meydana gelen sağlık hizmetiyle ilişkili enfeksiyon ve ölüm sayılarının Dünya Sağlık Asamblesi'ne bildirilmesi
- Düşük gelirli ülkelerin desteklenmesine yönelik olarak iş yeri sağlığı ve güvenliği ile ilgili politikaların ve planların geliştirilmesi
- DSÖ Sağlık Çalışanı Güvenlik Sözleşmesi'ne göre elde edilen ilerlemelerin Dünya Sağlık Asamblesi'ne ve kamuoyuna bildirilmesi
- Güvenli personel seviyeleri sağlanabilmesine yönelik uluslararası referans ölçütlerinin ve standartların geliştirilmesi

Ek Politika Odağı 6: Hemşirelerin sağlığına ve esenliğine yatırım yapılması ve özen gösterilmesi

Hemşirelerin fiziksel ve psikolojik sağlıklarının korunması

Hemşireler, pandemi ve sonraki dalgaları boyunca ne kadar güçlü ve dayanıklı olduklarını göstermişlerdir. Bununla birlikte, uzun süreler boyunca olası travma oluşturuca etkilere sahip olaylara tekrar tekrar ve toparlanacak vakit olmadan maruz kalınan stresli veya zorlu ortamlarda çalışmak, fiziksel ve psikolojik sağlık için bir risk faktörüdür. Zaman zaman kapasite ve kaynak yetiştiremeyen ve sınırlarının ötesinde zorlanan sağlık sistemlerinde hemşireler tüm dünya genelinde bakım vermede ön saflarda yer almışlardır.

Oksijen kaynaklarının, kalp ve akciğer fonksiyonlarını destekleyen ECMO makinelerinin ve hastanelerdeki yatak ve personel sayılarının yetersiz olması gibi kaynak sağlamada yaşanan sıkıntılar nedeniyle hemşireler, ahlaki değerler açısından güç durumlarla her gün karşılaşmaktadır. Bazı durumlar, örneğin temel hijyen gibi bakımın rutin yönlerinin ihmal edilebilmesi de hemşirelerin karşılaştığı ahlaki değerleri zorlayıcı durumlara ilave olmaktadır (Rainbow, Littzen & Bethel 2021; ICN 2021b).

“ Evlerimize gidip duş aldığımızda bunu sadece sevdiklerimizi patojene maruz bırakmamak için yapmıyorduk; bu aynı zamanda yaşadığımız travmalardan arınmak ve acaba daha fazla ne yapılabilirdi diye düşünmekten kaynaklanan suçluluk duygusunu gidermek için bir çabaydı.” Grace DeFrank, Lisanslı Hemşire

Hemşireler ölümün, stresin, ıstırabın ve travmanın yoğun olduğu bir ortamda çalışmaktadır. Pandemi sırasında ise sağlanan kaynaklarda, personel sayısında ve güvenlik önlemlerinde yetersizlikler varken çalışmaları gerekmiş ve bu gerçekçi olmayan beklentilerin yükünü taşımak zorunda kalmışlardır. Hemşirelerden uzun bir süre boyunca karmaşık seçimler yapmaları ve kararlar vermeleri istenmiştir. “Ahlaki duygu ve değerlerinin incitilmesi” ile kişisel olarak etkilenmişlerdir; ayrıca, bu durumun hem bu meslek üzerinde ve daha geniş anlamda da sağlık sistemi üzerinde uzun vadeli sonuçları olması beklenmektedir.

Hemşireler, dünyanın dört bir yanında, iş yüklerinin fazla olması ve iş yerinde şiddet ve tükenmişlik yaşamaları nedeniyle daha da tetiklenen olası psikolojik travmalara yüksek düzeyde maruz kalmaktadırlar. Stelnicki ve ark. (2021), bu tür stres faktörlerine tekrar tekrar maruz kalmanın kümülatif etkilerinin, zihinsel sağlıkta ve işlevsellikte kötüleşme olasılığını beraberinde getirebileceğini ortaya koymuştur. Olağanüstü derecede dayanıklılık sergilenen bu meslekte, pandemi öncesinde bile zihinsel sağlık ve esenlikte iş yeri sorunlarından kaynaklanan yüksek düzeyde bozulmalar yaşandığı belirtilmelidir. COVID-19 ise sorunu daha da kötüleştirmiştir ve mesleki tehlikeler, personel eksiklikleri, kaynak yetersizliği veya uygun eğitimlerin sınırlı olması gibi

[Buraya yazın]

konulara yeniden dikkat çekmiştir. Hemşirelerin karşılaştığı zararlar ve olası riskler, var olan iş gücünün mesleği benzeri görülmemiş oranlarda terk etmesiyle sonuçlanmıştır.

COVID-19'un hemşireler ve diğer sağlık çalışanları üzerindeki psikolojik etkileri kolayca görülmektedir. Bu durumun aşılabilmesi ve mevcut ve gelecekteki sağlık ihtiyaçlarının karşılanması için mesleği etkileyen birçok risk faktörünün azaltılması veya ortadan kaldırılması gerekecek ve bu yolda sistemsel değişikliklerin uygulamaya geçirilmesi için topluca çaba göstermek gerekecektir. Hemşirelerin toplumlar adına üstlendikleri streslerin ve yüklerin tam anlamıyla takdir edilmesi ve ele alınması gerekmektedir ve artık bunun zamanı gelmiştir. Şimdi harekete geçilmesi gerekmektedir.

Bakım verenlere önem verme ile elde edilecek yararlar

Hemşire sağlığında iyileşme kaydedilmesi ile hasta bakımının kalitesinde ve sağlık çıktılarında iyiye gidiş sağlanır (ILO/DSÖ 2020)

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin (BM 1948) 23. maddesinin yükümlülüklerinin yerine getirilmesi gerekmektedir.

Yüksek performanslı bir organizasyon kültürü oluşur (ILO/DSÖ 2020)

Güvenli, memnun ve sağlıklı bir iş gücü, güçlü ve dayanıklı bir sağlık sisteminin temelini oluşturur.

Çalışan refahını iyileştirmek, kendi özünde değer taşır; mal paraktis maliyetlerini düşürür (bu tutarın sağlık harcamalarının %2'si gibi tutarlara ulaşabileceği hesaplanmaktadır) ve hasta zararının en aza indirilmesine katkıda bulunur (sağlık harcamalarının %12'sine kadar ulaşan tutarlar hesaplanmaktadır) (de Bienassis, Slawomirski & Klazinga 2021).

Hemşirelerin psikolojik sağlığına yönelik yatırımların yetersiz olduğuna dair kanıtlar

[Buraya yazın]

Pandemiden önce bile hemşirelerde travma sonrası stres bozukluğu (TSSB), depresyon ve anksiyete belirtileri genel popülasyona göre daha sık görülmekteydi (Stelnicki ve ark. 2021; Doolittle, Anderssen & Perreux 2020).

Birden fazla ülke COVID-19 ile ilişkili olarak yüksek düzeylerde depresyon, uykusuzluk ve psikolojik sıkıntı geliştiğini ve dolaylı olarak travmaya maruz kaldığını bildirmektedir (Tan ve ark. 2020; Lai, Ma & Wang 2020; Li ve ark. 2020). Ruh sağlığı sorunlarından TSSB, anksiyete ve depresyonun küresel ortalama yaygınlığı %49 olarak bildirilmektedir (Saragih ve ark. 2021).

COVID-19 enfeksiyonları ve mortalitesi ve bunun yanı sıra devam eden COVID-19 krizinin neden olduğu fiziksel ve zihinsel zorlanmalar sağlık çalışanlarında normalin üzerinde görülmektedir (de Bienassis, Slawomirski & Klazinga 2021).

Hemşireler tüm dünyada damgalanma ve ayrımcılıkla karşı karşıyadır (Bagcchi 2021).

Hemşirelerin sağlığına ve esenliğine yatırım yapılmasıyla elde edilmesi beklenen sonuçlar

- Sağlık çalışanı refahının getireceği güçlü, dayanıklı ve yüksek performanslı bir sağlık sistemi
- Hasta sonuçları ve deneyimlerinde iyileşmeler
- İş tatminini artıran ve böylece hemşirelerin işe alınmalarının ve işte kalıcılıklarının artmasını sağlayan olumlu bir organizasyon kültürü
- İnsan Hakları Evrensel Beyanname'sinin 23. maddesinde belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmesi
- Devamsızlık oranlarında ve çalışanların tazminatlarında düşme, üretkenlik artışı ve daha yüksek performans elde edilmesiyle yatırım getirilerinin artması

Başarılı hizmet sunumu için gerekli eylemler

Hemşireler ve meslek kuruluşları

- Meslektaşlarla iletişim ve karşılıklı izleme
- Personele, kariyerlerinin başında olan hemşirelere ve öğrencilere ek destek sağlanması

[Buraya yazın]

- Katkıların takdir edilmesi ve karşılıklı olarak refahın artırılması için fırsatların araştırması
- İş yerinde olumlu bir kültürün ve ekip ortamının oluşturulması ve desteklenmesi
- Hemşirelerin ve diğer sağlık çalışanlarının duygusal ve psikososyal ihtiyaçlarına önem verilmesi ve gereken uygulamaların yapılması için gereken kaynakların talep edilmesi ve savunulması
- Sağlığı ve refahı desteklemeye yönelik plan ve politikaların tasarımı ve geliştirilmesi için öncülük edilmesi ve bu yöndeki faaliyetlere katılım
- Lisans programlarına hemşirelerin sağlık ve esenliği konularının dâhil edilmesi
- Kişinin sağlıklı davranış ve tutumlarını sürdürerek kendi sağlığına ve iyiliğine öncelik vermesi

Halk

- Hemşirelere ve diğer sağlık çalışanlarına destek verilmesi
- Hemşirelerin sağlığına ve esenliğine değer veren bir sistemin talep edilmesi

Sağlık hizmeti sağlayıcıları

- Güvenli bir çalışma ortamı sağlanmasına yönelik olarak güvenli personel seviyelerinin ve yeterli kaynakların oluşturulması için yatırım yapılması
- Kısa nöbet süreleri, yeterli dinlenme saatleri, koruyucu malzemelerin yeterli olması, çevrimiçi destek hizmetleri gibi sağlanan imkânlarla ve zamanında ve yerinde gerekli takdirin verilmesi ile hemşirelerin ihtiyaçlarına öncelik verilmesi (Varghese ve ark. 2021)
- Personelle düzenli, açık ve dürüst bir şekilde iletişim kurulması
- Ortaya çıkabilecek psikolojik sıkıntı belirtileri dikkatle izlenirken bir yandan da sağlık çalışanlarının sağlık ve esenliğinin izlenmesi ve gözden geçirilmesi
- Hemşirelerin gerekli tedavilere erişebilmelerini sağlayan destekleyici ortamların oluşturulması
- Akıl sağlığı için destek arama konusunda var olan damgalamanın ortadan kaldırılması
- Olumlu bir organizasyon kültürünün oluşturulması ve buna yatırım yapılması ve buna ekiplerin ve ekip üyelerinin kendi çalışmaları üzerinde daha fazla kontrol sahibi olacakları şekilde donanımlı hâle getirilmelerinin dâhil edilmesi
- Hemşirelerin ve diğer sağlık çalışanlarının katkılarının takdir edilmesi ve kutlanması
- Organizasyonlara ait kapsamlı risk değerlendirmeleri yapılması

- Personelin sağlığına ve esenliğine zen göstermeye yönelik en iyi uygulamaların araştırılması ve uygulanması, örneğin esnek çalışma düzenlemeleri, personel rotasyonu vb.
- Sağlık alışanlarının zihinsel ve ruhsal sağlık ve sosyal destek hizmetlerine erişimi üzerinde söz sahibi olunması ve bunların erişilir yapılması; iş-yaşam dengesi konularında danışmanlık verilmesi, tükenmişlikle mücadele için risk değerlendirmesi yapılması ve tükenmişlik düzeylerinin düşürülmesi, esenlik düzeyinde artış ve dayanıklılığın arttırılması gibi alanların bu konuya dâhil edilmesi (DSÖ 2021c)
- Hemşirelerin yerine getirdikleri görevlerin adil bir şekilde ücretlendirilmesi ve dllendirilmesi

Hkmetler

- Afete hazırlık planlarının hemşirelerin ruh sağlığına yönelik hükümlere sahip olacak şekilde güncellenmesi
- İş gücü eksikliklerinin giderilmesine yönelik daha fazla yatırım yapılması
- DSÖ Sağlık alışanı Güvenlik Sözleşmesinin imzalanması, katılımda bulunulması ve uygulanmasının desteklenmesi ve böylelikle onaylanması ve tanınmasının sağlanması
- Hemşirelerin ve diğer sağlık profesyonellerinin sağlık ve esenliklerinin uygun şekilde desteklenmesine yönelik planlar ve yatırımlar yapılması
- Sağlık alışanlarının iş sağlığı ve güvenliği için ulusal politika ve programların geliştirilmesi ve uygulamaya konulması
- Akıl sağlığını damgalamadan arındırmaya yönelik faaliyetlerin arttırılması ve n saflardaki sağlık çalışanlarının damgalanmasına karşı mücadele verilmesi
- Çalışanların işleri nedeniyle zarar görmelerinin engellenmesi için yeterli kaynakların sağlanması ve yeterli ücretlendirmenin yapılması (hastalık izni gibi resmi çalışma haklarının da dâhil edilmesi)
- Mevcut ve gelecekte oluşacak talebin karşılanmasına yönelik ruh sağlığı hizmetlerinin inşa edilmesi
- Kriz, toparlanma ve yeniden yapılanma zamanlarında çalışanların ve liderlerinin dayanıklılık ve esenlik ihtiyaçlarının karşılanması ve bu alanda iyileşmeler sağlamak için tasarlanmış ulusal bilgi tabanlarının (bilgi, araçlar ve kaynaklar) oluşturulması.
- Sağlık sistemlerinde yeterli personel düzeyinin ve çalışanlar için adil ücretler ödenmesinin sağlanması (Sovold ve ark. 2021)
- n saflardaki sağlık çalışanlarının politikalarda karar alma süreçlerine ve birlikte yeni politika geliştirme süreçlerine dâhil edilmesi (Sovold ve ark. 2021)

Uluslararası organizasyonlar

- Sağlık çalışanlarının sağlığının ve refahının desteklenmesi için birlik sağlanması
- Sağlık çalışanlarının haklarının, saygın iş ve uygulama ortamlarının korunmasına yönelik bir bakım sözleşmesi üzerinde ülkelerin anlaşmaya varmasının gerekliliğinin savunulması
- DSÖ'nün Kendi Kendine Yardım ve Fazlası programının ülkeler tarafından benimsenmesine destek verilmesi
- Ruh sağlığına yaklaşımda toplumun bütününe kapsanması gerektiğinin savunulması
- Ülkelere hemşirelerin sağlık ve esenliğine özen gösterme konusunda rehberlik verilmesi, kanıtların ve en iyi uygulamaların sunulması
- ILO Hemşirelik Personeli Sözleşmesinin hemşirelerin ruh sağlığını içerecek şekilde gözden geçirilmesi ve güncellenmesi
- Hemşirelerin ve diğer sağlık çalışanlarının sağlığının ve esenliğinin izlenmesi, Dünya Sağlık Asamblesi'ne rapor olarak ve durum güncellemeleriyle sunulması

2. Kısım: Küresel Sağlığa Yatırım Yapmak ve Güvence Altına Almak

Sağlığın, verilen bakımın ve hemşirelerin iyi olması: Tüm dünyanın refaha erişmesi için reçete

İlk bölümde, hemşireliğe acilen yatırım yapılması ve hemşirelerin haklarına saygı gösterilmesinin neden acil gereksinimler olduğuna dair gerekçeler ve kanıtlar sunulmuştur. Bu bölüm ise hemşirelerin küresel sağlık sorunlarının ele alınmasındaki hayati derecede önemli rolünü göstererek ilk bölümde sunulan bilgiler üzerine inşa edilecektir.

Haberlerde, sosyal medyada ve kamuoyunda COVID-19 hâlen büyük yer tutmaya devam etmektedir. Bu yazının kaleme alındığı sırada, 450 milyondan fazla kişiye bu teşhisi konulmuş ve bu hastalıktan ölenlerin sayısı altı milyonun üzerine çıkmıştır (worldometer 9 Mart 2022). Ayrıca virüs nedeniyle hayatını kaybeden sağlık çalışanı sayısının 180.000'in üzerinde hesaplanmıştır. COVID-19'un küresel sağlık ve kalkınmanın her alanında etkilerinin sürmekte olduğu günümüzde dikkatimizi yöneltmemiz gereken çok sayıda başka öncelikler de bulunmaktadır. Aşağıda, küresel sağlık önceliklerinin altı temel örneği ve hemşirelerin bunları ele

[Buraya yazın]

almada nasıl öncülük edebileceğine yer verilmektedir. Hemşirelere neden yatırım yapılması ve haklarına neden saygı duyulması gerektiğine dair somut bir gerekçe sunulmaktadır.

Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH'ler) ve Evrensel Sağlık Kapsayıcılığı (UHC)

COVID-19, yoksullar ve savunmasız durumda olanlar üzerinde orantısız bir etkiye sahiptir. Bu orantısız etki, ekonomik toparlanmadan başlayıp aşılara eşit olmayan erişime ve giderek artan iş ve gelir kayıplarından eğitimde farklılıklara kadar uzanmaktadır. Dünya Bankası (Gopalakrishnan 2021) geçtiğimiz günlerde, aşırı yoksulluğun 20 yıldan beri ilk kez arttığını ve 100 milyon daha fazla insanın, günde 2 Amerikan Dolarının altında bir gelirle yaşadığını bildirmiştir. DSÖ, pandeminin UHC hedefine doğru ilerlemenin önünde engel oluşturmasının olası olduğunu da ayrıca belirtmiştir (DSÖ 2021d). Bunun temel örnekleri arasında çocukluk çağına yapılması gereken aşuların yapılamaması verilebilir. Yapılan hesaplamalara göre 23 milyon çocuğun rutin aşılama programında eksiklikler vardır ve ülkelerin yarısından fazlasında diyabet, kanser ve yüksek tansiyonun yeterli taranmamakta, tedavi edilememektedir.

Gidişat ve ileriye dönük ve tahminler incelendiğinde SKH ve UHC hedeflerine 2030 yılına kadar ulaşılamayacağı öngörülmektedir. '**Kimsenin geride bırakılmaması**' için taahhüt ve eylemlerin yeniden ele alınması gerekmektedir. Bunun bir parçasında ise temel sağlık hizmetlerine ve eve daha yakın konumlarda temel bakım sağlayan bakım modellerine daha fazla odaklanarak sağlık ve sosyal alanlarda verilecek desteğe daha fazla yatırım yapılmasının gerekli olduğu yer almaktadır.

Hemşireler, sağlık mesleği mensupları arasında en büyük grubu oluşturmaktadır. Pandemiden önce bile, kalkınma hedeflerine ulaşabilmek için gereken hemşire sayısı yeterli değildi. SOWN raporu, küresel çaptaki hemşire açığının altı milyon olduğunun altını çizmektedir. COVID-19'un etkisiyle bu sayı önümüzdeki birkaç yıl içinde 13 milyona kadar çıkabilir (ICN 2021a). Hemşirelerin bireylerin ve toplulukların sağlığına yönelik yükümlülüklerini yerine getirebilmelerine olanak tanımak için hemşireliğe yatırım yapılması ve hemşirelerin haklarına saygı gösterilmesi gerekir.

>1/2 milyar

İnsanlar sağlık giderleri nedeniyle aşırı yoksullaşmaktadır ya da yoksulluk seviyeleri daha da artmaktadır.

(DSÖ 2021d)

Hemşirelerin işlerinde usta olmaları, bilgileri ve hastanın ihtiyaçlarını bilerek anlayabilmeleri inanılmaz bir yatırım getirisi sağlamaktadır. COVID nedeniyle kapanmaya gidilmesi, çok sayıda insanın sağlıklarını korumaya giden yolda alışlagelen sağlık hizmetlerine erişimlerini kaybetmelerine neden olmuştur. Erişimin azalması anne ve yenidoğan bakımından rehabilitasyona

[Buraya yazın]

ve bulaşıcı ya da bulaşıcı olmayan hastalıkların önlenmesi ve tedavisi alanında verilen hizmetlere kadar geniş bir alanı kapsamaktadır. Alışılmış hizmetlerin kesintiye uğramasına rağmen, hemşireler kaliteli ve maddi açıdan karşılanabilir sağlık hizmetlerine erişimin sürmesi veya iyileştirilmesi için yoğun çalışmalarına devam etmektedirler. Hemşireler sağlanan tedavi ve bakımı koordine ederler, teletıp kliniklerini kurarlar, mobil uygulamalar geliştirirler ve çeşitli hizmetleri insanların yaşadığı yerlerin yakınına götürürler. Pandemi boyunca geliştirilen yeniliklerin gelecekte sürdürülmesi beklenirken aynı zamanda bununla yetinilmeyip bu yeniliklerden yeni hizmet sunum modellerinin daha ileriye götürülmesinde kaynak olarak yararlanılacağı da umulmaktadır. Böylelikle, bilinen müdahalelere erişimin genişlemesi, tedavilerin maliyet etkinliğinin artması, hastalıkların önlenmesi, yaşlanma sürecinin yavaşlatılması sağlanabilecek ve hastaların bakım deneyimlerinde iyileşmeler elde edilerek küresel sağlıkta düzelmeler gerçekleşebilecektir.

Bir yatırım olarak sağlığın önceliklendirilmesi

Sağlık genellikle bir şeyler ters gidene kadar sıklıkla hafife alınır. Sanitasyon, hijyen, beslenme ve sağlık hizmetlerinde geçtiğimiz yüzyılda büyük gelişmeler kaydedilmiştir. Nüfusun sağlığı iyiye gittikçe, ekonomik büyüme ve refah da artmaktadır. Sağlıklı olma durumu, iş gücünü genişleterek ve üretkenliği artırarak ekonomik büyümeyi desteklerken aynı zamanda ileri derecede sosyal faydalar da sağlamaktadır. Ekonomistler (Manyika, Smit & Woetzel 2020) bunun toplumlara bir yatırım olarak görülmediğini ve sağlık hizmeti maliyetlerinin kontrol altına alınmasına odaklanıldığını vurgulamaktadırlar. Pandemi, sağlığın bireyler, topluluklar ve küresel ekonomi için ne kadar önemli olduğunun önemini açıkça göstermiştir. Uluslararası Para Fonu'nun ilk hesaplamalarına göre pandeminin maliyeti yaklaşık 12,5 trilyon Amerikan Dolarıdır (Gripas 2022).

12,5 trilyon Amerikan Doları

COVID-19'un hesaplanan maliyet etkisi.

%40

Bilinen müdahalelerin kullanılmasıyla küresel hastalık yükünde azalma.

COVID-19, daha büyük sağlık sorunlarının küçük bir unsurudur. Diyabet vb. ön plana çıkan daha başka birçok sağlık sorunu bulunmaktadır.

[Buraya yazın]

Nisan 2021'de DSÖ tarafından, diyabetten erken ölüm riskinin artmakta olduğu bilgisi de dâhil olmak üzere diyabetle ilgili bazı endişe verici istatistikler bildirilmiştir; verilen bu bilgilere göre son 40 yılda diyabet hastalarının sayısı dört katına çıkmıştır ve şiddetli COVID-19 semptomları nedeniyle hastanelere başvuranların büyük kısmında eş zamanlı hastalık olarak diyabet tespit edilmiştir (DSÖ 2021e). Bu veriler, diyabetin önlenmesi ve tedavisine yönelik daha da acil eylemlere duyulan ihtiyacı göstermektedir.

12 trilyon Amerikan Doları

Sağlığa yatırımın 2040 yılına kadar olan sürede küresel ekonomiye faydaları

Diyabet, bulaşıcı olmayan hastalık (NCD) yükünün sadece bir parçasıdır. Bulaşıcı olmayan hastalıklar her yıl 41 milyon insanın hayatına mal olmakta ve bu rakam tüm ölümlerin %71'ini oluşturmaktadır.

% 70

Küresel olarak tüm ölümlerin %70'i bulaşıcı olmayan hastalıklarla ilişkilidir.

Tüm dünyada sağlık ve sağlık hizmetleri yeniden ele alınabilse, sosyal alanda birlik ve uyumun ve ekonomik refahın geliştirilmesine yönelik inanılmaz fırsatlar olduğu görülebilir. Hâlihazırda var olan müdahalelerin uygulamaya koyulması ve kullanılmasıyla küresel hastalık yükünde %40'lık bir azalma ile küresel ekonomiye 12 trilyon Amerikan Doları tutarında destek sağlanabilir (Manyika, Smit & Woetzel 2020). Bu kazanımlar, daha temiz ve daha güvenli ortamlar oluşturulmasıyla, daha sağlıklı davranışların teşvik edilmesi ve desteklenmesiyle, sağlığın sosyal belirleyicilerine yönelik eylemlerle, aşılarla erişimle ve kanıta dayalı tedaviler ve terapilere erişimin iyileştirilmesi ile elde edilebilir.

Bu çözümlerin gerçekleştirilebilmesi, özellikle de hemşirelik olmak üzere sağlık iş gücüne yatırım yapılmasıyla ancak mümkün olabilecektir. Daha fazla yatırım yapılması, 'amaca uygun' ve 'uygulamaya uygun' yeterli hemşire sayısına erişme anlamına gelecektir. Bu durum, ayrıca, hemşirelerin klinik uygulamalardan daha fazlasına dâhil olmaları gerektiğini ve üst düzey karar alma süreçlerinde yer alıp liderlik ederek hükümet politikalarında ve düzenlemelerde söz sahibi olmaları gerektiğini de göstermektedir.

Zihinsel sağlık ve esenlik

Temmuz 2021'de, Olimpiyatlara yedi kez katılan artistik jimnastikçi Simone Biles, zihinsel sağlığıyla ilgili endişeler nedeniyle Tokyo Olimpiyat oyunlarından çekilmiştir (Bregman 2021). Yaşanan bu olay, oyunların tanımlayıcı bir teması hâline gelmiş ve çok ihtiyaç duyulan küresel bir tartışmayı başlatmıştır. Akıl sağlığına dünya çapında odaklanmanın zamanı çoktan gelip geçmiştir ve tartışmak ve farkındalık oluşturmak yeterli değildir; bu konuda olumlu adımlar atılması gerekmektedir. DSÖ Genel Direktörü Dr Tedros Adhanom Ghebreyesus, Ruh Sağlığının mevcut durumu üzerine bir gözden geçirmede şunları belirtmiştir:

970 milyon

2019 yılında akıl hastalığı olan insan sayısı

%2,1

Devlet sağlık bütçesinden ruh sağlığına harcanan miktar.

(DSÖ 2021g)

“COVID-19 pandemisi sırasında daha da akut hâle gelen ruh sağlığı hizmetlerine yönelik belirgin ve artan ihtiyaca rağmen, yerinde hedeflere yatırım yapılmaması son derece endişe vericidir... Akıl sağlığı olmadan sağlıklı olmaktan söz edilemeyeceği için akıl sağlığı alanına yapılacak yatırımları önemli ölçüde hızlandırmamız gerekmektedir.” (DSÖ 2021f).

Pandemi ve pandeminin travmaya yol açan etkileri, stres ve izolasyon ile birlikte bu küresel sağlık önceliğini ele alma gerekliliğinin aciliyetine katkıda bulunacaktır. TSSB, depresyon, anksiyete, bağımlılıklar, psikoz ve daha fazlasına yönelik ihtiyaçların karşılanabilmesi için sağlık hizmetlerine muazzam bir ihtiyaç duyulacaktır. Bu durum, pandemi devam ettikçe büyümeye devam edecektir.

DSÖ Ruh Sağlığı Atlasında (2021g), “İnsan kaynakları herhangi bir ruh sağlığı hizmetinin en değerli varlığıdır” denilmektedir. Sağlık çalışanları, özellikle de hemşireler, sağlığın geliştirilmesinden ve ruh sağlığı hastalıklarının önlenmesinden, tedavisinin verilmesinden ve rehabilitasyonundan sorumludur. **Küresel olarak, hemşireler, ruh sağlığı iş gücünün %44'ünü temsil etmektedir.** Akıl sağlığı hemşireliğinin odağında psikiyatrik hastalıkları veya zorlanmaları olan kişilere tedavi sunulması yer almaktadır. Ruh sağlığı hemşireleri, psikolojik ve fiziksel iyilik hâlini ve duygusal sağlığı desteklemek için hastalarıyla birlikte çalışırlar.

Akıl sağlığı hemşirelerinin sağlayabileceği muazzam faydalara rağmen, eldeki kaynaklar ciddi şekilde yetersiz kalmaktadır. **Hükümetlerin sağlık bütçesinin yalnızca %2,1'i ruh sağlığına harcanmaktadır** ve bu nedenle kaynakların yetersiz olması bu uzmanlık dalının tamamında benzerlik göstermektedir (DSÖ 2021g). Kaliteli ve uygun fiyatlı hizmetlere erişim giderek zorlaşmaktadır. Pandeminin ruh sağlığı desteği ihtiyacını vurguladığı bu zaman diliminde, ülkelerin ruh sağlığına yatırım yapması gerekmektedir. 2021 kampanya sloganında belirtildiği gibi: “Ruh sağlığı herkes için olmalıdır: Haydi bunu gerçeğe dönüştürelim!” (DSÖ 2021h).

[Buraya yazın]

Yeni ve kalıcı insani krizler

2022'de sürmekte olan pandemi ile birlikte Ukrayna'da bir insani krizle de karşı karşıya gelmiş bulunmaktayız. İlk haftada, Ukraynalı bir milyondan fazla mülteci komşu ülkelere geçmiştir ve çok daha fazlası ise ülke içinde ve dışında yer değiştirmektedir (Birleşmiş Milletler Mülteci Örgütü - UNHCR 2022). Birleşmiş Milletler İnsani İşler Koordinasyon Ofisi'ne göre (UNOCHA 2022), Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde (27 milyonun üzerinde ihtiyaç sahibi), Etiyopya'da (25 milyonun üzerinde), Afganistan'da (24 milyonun üzerinde) ve Yemen'de (20 milyonun üzerinde) devam eden insani krizler bunlardan sadece birkaçıdır. Bu kabul edilemez rakamlar, şiddet içeren saldırılara maruz kalma, evlerini kaybetme, güvenli gıda tedarikinden ve kesintisiz sağlık hizmetlerinden yoksun kalmayla karşı karşıya kalan çocukları, kadınları ve erkekleri temsil etmektedir.

274 milyon

2022'de pek çok insanın insani yardıma ihtiyaç duymaları beklenmektedir. Bu, 2021'deki rekor sayıya göre %17'lik bir artış gösterecektir. (Birleşmiş Milletler İnsani İşler Koordinasyon Ofisi -

2022'de insani yardıma ihtiyaç duyan insan sayısının dünya çapında rekor düzeyde olması beklenmektedir - 274 milyon insan (UNOCHA 2022). Zorla yerinden edilme, kıtlık nedeniyle gıda tedarikinin yüksek düzeylerde güvenilir olmayan hâle gelmesi, aşı eşitsizliğinin yoğunlaşması, çatışma ve şiddette ani bir artış ve iklim, açlık ve çatışma arasındaki kesişmelerdeki artış (UNOCHA 2022) da dâhil olmak üzere bir dizi sorunlu gelişmeye tanık olmaktadır.

İnsani krizlerde sağlık hizmetlerinde ön saflarında hemşireler yer almaktadır. Aslında, hemşirelerin oluşturduğu etkilerin başka hiçbir sağlık profesyoneli tarafından oluşturulan etkilerle karşılaştırılmayacağı tahmin edilmektedir. Sınır Tanımayan Doktorlar'a (MSF) göre, hemşireler genel olarak dünya çapında sağlık hizmetlerinin %80 ila %90'ını sağlamaktadır (Gilday 2018). İnsani kriz ortamlarında çalışan hemşireler, acil durumlarda olan kişilere kritik sağlık hizmeti vermektedir. Doğal afetler ve silahlı çatışmalar gibi feci olaylara müdahale etmekte olan hemşireler, bütünsel bakım sağlama amacıyla uzmanlıklarını en zorlu koşullarda uygulamaya koymaktadırlar.

ICN tarafından, afetleri etkili bir şekilde önleme, afetlere hazırlıklı olma ve afetlerde müdahale ve kurtarma konularında hemşirelerin neleri bilmeleri ve yapmaları gerektiğini özetleyen [Afet Hemşireliğinde Temel Yetkinlikler](#) başlıklı bir doküman hazırlanmış bulunmaktadır.

Cinsiyet eşitliğine katkılar ve kadınların karşılaştığı zorluklar

[Buraya yazın]

Pandemiyle mücadelenin bel kemiği olan sağlık çalışanları, bireylere ve topluma sağlık hizmeti verilebilmesi adına uzun zamandır çok fazla özveride bulunmaktadır. Sağlık sistemlerinin dayanıklı hâlde olması ve kurtarılan hayatların sayısı hiç de küçümsenmeyecek boyuttadır ve bunları, sağlık ve sosyal iş gücünün %70'ini temsil eden kadınların muazzam katkılarına borçluyuz. Ayrıca, bir dizi bilimsel buluşun öncüleri de yine kadınlar olmuştur (DSÖ 2021j).

736 milyon

Kadınlar (her 3 kadından 1'i) birlikte olduğu kişi tarafından fiziksel veya cinsel şiddete maruz bırakılmakta veya partneri olmayan biri tarafından cinsel şiddete uğramaktadır.

(DSÖ 2021j)

Bununla birlikte, aynı zamanda, kadınlar ve kız çocukları sağlık alanında da artan sorunlarla karşı karşıyadır. Pandemi, mevcut eşitsizlikleri daha da şiddetlendirmiş ve hayati önem taşıyan sağlık ve destek hizmetlerine erişimi kesintiye uğratmıştır. Yakın tarihli bir araştırma (DSÖ 2021j), günümüzde 3 kadından 1'ine birlikte olduğu kişi tarafından fiziksel veya cinsel şiddet uygulandığını veya partneri olmayan biri tarafından cinsel şiddet uygulandığını ortaya koymuştur. Kadınlarda iş kaybı erkeklerden daha yüksek oranlarda gerçekleşmektedir ve ilaveten 47 milyon kadın ileri derecede bir yoksulluğa itilmiş durumdadır. Okulların kapalı tutulması nedeniyle birçok kız çocuğu eğitime erişimini kaybetmiştir ve bunun sonucunda çocuk gebeliklerinde artış görülmüştür. Cinsiyetler arasında eşitsizlikten doğan farkın daha da büyümesi mümkündür. Sağlık alanında ise, iş pozisyonlarında cinsiyetle ilişkili olarak karşılaşılan engeller ve eğitimdeki aksamalar, sağlık iş gücünün önümüzdeki yıllarda büyümesini engelleyebilecektir. Bu faktörler, özellikle de kadına yönelik şiddet, küresel bir halk sağlığı tehdidi olarak görülmelidir.

Bu konu özellikle hemşirelik ile ilgilidir. **Hemşirelik oldukça kadın ağırlıklı bir meslektir (hemşirelik iş gücünün yaklaşık %90'ı kadınlardan oluşmaktadır) ve bu durum dünyaya ilginç bir fırsat sunmaktadır.** SKH'ler, toplumsal ve ekonomik kalkınmada ilerlemenin bir aracı olarak cinsiyet eşitliğinin önemini vurgulamaktadır. Bu konuda, kadınların yüksek kaliteli sağlık hizmetlerine erişiminin artırılması ve finansal güvencelerinin güçlendirilmesi hayati derecede önem taşımaktadır. İngiltere parlamentosunda tüm partilerden katılımı ile oluşturulan Parlamenter Küresel Sağlık Grubu (2016) tarafından hazırlanan Üçlü Etki raporu, hemşireliğe yatırım yapılması yoluyla bu alanda ilerlemenin mümkün olduğunu ortaya koymaktadır. "Hemşireliğe yatırım yapılmasının ve statüsünün yükseltilmesinin ilave etkileri, daha fazla kadının sosyal, politik ve ekonomik olarak güçlenmesi ve içinde buldukları yerel çevrelerde önemli figürler olarak statü sahibi olması olacaktır." Özetlemek gerekirse, hemşire istihdamı hem sağlık hem de cinsiyet eşitliği açısından yarar sağlamaktadır.

Sağlıkta eşitlik için küresel dayanışma

[Buraya yazın]

Geçtiğimiz iki yılda bilimsel çevreler en iddialı beklentilere bile meydan okumuş ve COVID-19 aşısını rekor bir sürede kullanıma sunmuştur. Ancak 2021'de büyük etki göstermiş olan tek aşı COVID-19 aşısı olmamıştır. Ekim ayında, ilk sıtma aşısına kullanım onayı verilmiştir ve Afrika bölgesindeki ülkelerde dağıtılmaktadır. Bu aşı sıtmaya yakalanma riskini %40 oranında azaltmaktadır ve her yıl yüz binlerce çocuğun hayatını kurtarması beklenmektedir. Diğer önemli başarılar arasında bir Ebola aşısının ruhsat alarak kullanıma sunulması ve menenjitte mücadeleye yönelik olarak dünya çapında bir plana başlanması yer almaktadır (DSÖ 2021i). Bununla birlikte, ihtiyacı olanların bu aşılarla erişebilmesinin önünde hâlâ bir takım engeller bulunmaktadır. Küresel çabalar, finansmandan fazlasını gerektirmektedir. İşbirliği, lojistik, depolama tesisleri, süreçler, belgeler ve en önemlisi aşıları güvenli ve etkili bir şekilde uygulayacak personele gerek duyulmaktadır.

Her 4 kişiden 1'i

Afrika'daki her 4 sağlık çalışanından 1'i tam olarak aşılanmış durumdadır.

(Birleşmiş Milletler 2021)

Bu unsurların çoğu, pandemi sırasında bazı bölgelerde kesintiye uğramış veya uygulamaya yeteri kadar geçirilememiştir. Aşıların dağıtılması ve aşırıya erişimdeki eşitsizlikler bunu kanıtlamaktadır. Birleşmiş Milletler, düşük gelirli ülkelerde uygulanan ilk aşı dozlarına kıyasla, güçlendirici dozların her gün dünya çapında sekiz kat daha fazla uygulandığını bildirmektedir. Savunmasız ve zarar görmeye açık bireyler en riskli grup olmaya devam etmektedir. Aralık 2021'de, pandeminin ön saflarında görev yapmalarına rağmen Afrika'daki her 4 sağlık çalışanından sadece 1'inin tam aşı olduğu hesaplanmıştır (Dodson 2021).

Salgın, küresel sağlık güvenliğindeki zayıflıkları ortaya çıkarmıştır. Birlik ve beraberliğin geçtiğimiz iki yılın büyük bölümünde krize girmiş olduğu görülmektedir. Görece zengin ülkeler aşı stoğu yaparken, diğerleri erişim için mücadele vermektedir. Bu durum sadece aşılarla sınırlı kalmamaktadır ve insülin gibi temel ilaçlar ve diğer teknolojiler söz konusu olduğunda da aynı sınırlılıklar görülmektedir. Bu krizin aşılması ve gelecekteki krizlerin önlenmesi için milletler, kurumlar, topluluklar ve bireylerin dayanışma için kararlı olmaları ve harekete geçmeleri gerekmektedir. Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen ve DSÖ Genel Direktörü Dr Tedros Adhanom Ghebreyesus'un belirttiği gibi, "Küresel bir pandeminin sonlandırılması için dünya çapında çaba gösterilmesi gerekir - herkes güvende olana kadar hiçbirimiz güvende olmayacağız." (Ghebreyesus ve von der Leyen 2020)

Küresel hemşirelik topluluğu, krizlerle mücadelede ülkeleri bir araya getirme konusunda liderliğini sürdürmektedir. Birleşmiş Milletler ve DSÖ'nün kurulmasından on yıllar önce de hemşireler, kanıta dayalı uygulamaları ve yenilikçi bakım modellerini paylaşarak halk sağlığı sorunlarını ele almak üzere işbirliği içinde çalışmaktaydılar. Hemşirelik mesleği, birlikte gelişerek dönüşmeyi amaçlayan bir yaklaşımla büyümüş ve gelişmiştir. Bu ortaklık bugün de

[Buraya yazın]

kaynakların, en iyi uygulamaların, yenilikçi bakım modellerinin, hemşirelik alanındaki araştırmaların ve eğitiminin paylaşılmasıyla devam etmektedir.

Sonuç

Pandeminin başlangıcından bu yana, ICN sürekli olarak hemşirelerin rollerini ve haklarını savunmaktadır. şimdi, bu Uluslararası Hemşire Günü raporuyla, sağlık hizmetlerinin her yere götürülebildiği parlak bir geleceğe tüm dünyayı taşıyabilmeye yönelik ayrıntılı bir plan ve kaynak olarak kullanılabilir bir belge sunmaktayız. Bunu gerçekleştirmenin kolay olmayacağını tahmin ediyoruz: Pandeminin verdiği zarar, yalnızca doğrudan etkilenen bireyler üzerinde değil tüm dünya nüfusu, toplumlar, ekonomiler ve güvenmiş olduğumuz tüm sağlık sistemleri üzerinde yıkıcı olmuştur.

Bu IND raporu, SDNM'nin yönergelerini ve politika önceliklerini uygulamaya koymaya yönelik gereken eylemler için bir kaynak ve araç olarak kullanılabilir. Bu raporda yer alan tüm eylemler SDNM ve *Dünya Hemşirelik Durum Raporu* tavsiyeleri ile uyumludur. Ayrıca, *2022 ve Ötesinde Sürdürme ve Kalıcı Kılma* başlıklı raporda ortaya koyulduğu gibi hemşirelerin güvenliği, sağlığı ve esenliği krize girmiş durumdadır ve bu nedenle bu raporda bu endişelerin giderilmesine yönelik özel eylemler de yer almaktadır.

Dünyanın pandemiden çıkıp daha iyi bir geleceğe ilerlemesi kendiliğinden gerçekleşmeyecektir. Gereken ise gözü pek, cesur ve belirleyici bir on yıllık plana göre birlik içinde yürütölen kararlı ve uyumlu hükümet eylemlerinin gerçekleştirilmesidir. Tamamen finanse edilen, içindeki eylemlerin açık bir biçimde tanımlanmiş olduğu, ölçülebilir sonuçlar sunan ve herkes için sağlık prensibine giden yolda hemşireleri ve tüm sağlık hizmeti iş gücünü destekleyecek ve güçlendirecek bir plana gerek duyulmaktadır. Bu belgede ICN, izlenmesi gereken yol haritasını ortaya koymaktadır: Sağlıkta iyileşmeyi her yerde herkes için gerçekleştirmeye giden yolda hemşirelere ve hemşirelere yatırım yaparak ölkelerinin yaralarını sarmaya başlamak artık hükümetlerin görevidir.

TÜRK
HEMşİRELER
DERNEğİ